

Riksdagens protokoll

2004/05:86

Tisdagen den 8 mars



Protokoll
2004/05:86

Kl. 13.30 – 15.49
18.00 – 18.28

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 28 februari samt för den 1 och 2 mars.

2 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 10 mars kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Näringsminister Thomas Östros, socialminister Berit Andnor, statsrådet Carin Jämtin, statsrådet Jens Orback och statsrådet Ibrahim Baylan.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2004/05:410

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:410 av Nina Lundström (fp) om äldres rätt att välja boende

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 14 april 2005.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 7 mars 2005

Socialdepartementet

Ylva Johansson

Enligt uppdrag

Erna Zelmin

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2004/05:412

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:412 av Mariam Osman Sherifay (s) om FN:s kommission för mänskliga rättigheter och Irak

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 22 mars 2005.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.
Stockholm den 7 mars 2005
Utrikesdepartementet
Laila Freivalds

Interpellation 2004/05:415

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:415 av Carl B Hamilton (fp) om hävt vapenembargo mot Kina

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 april 2005.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 7 mars 2005
Utrikesdepartementet
Laila Freivalds

Interpellation 2004/05:430

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:430 av Rosita Runegrund (kd) om FN-resolution 1325

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 april 2005.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 4 mars 2005
Utrikesdepartementet
Carin Jämtin
Enligt uppdrag
Mikael Westerlind
Tf expeditionschef

Interpellation 2004/05:437

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:437 av Kalle Larsson (v) om Sveriges inställning till situationen i Nepal

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 april 2005.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 7 mars 2005
Utrikesdepartementet
Laila Freivalds

Interpellation 2004/05:436

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:436 av Henrik von Sydow (m) om politisering av statliga tjänstemän kommer att besvaras tisdagen den 22 mars.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 4 mars 2005
Finansdepartementet
Sven-Erik Österberg

Anf. 1 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Rigmor Stenmark har frågat utrikesministern om ministern avser att se till att de lokala EU-kontoren i Sverige ges förutsättningar att fortsätta sitt arbete med att föra ut information om EU-frågor till allmänheten.

Jag besvarar den frågan i egenskap av ansvarig minister för EU-frågor.

EU-frågorna är numera en integrerad del av svensk politik. God information om EU-relaterade frågor är naturligtvis mycket viktig för medborgarnas möjligheter att delta i det offentliga samtalet och påverka besluten.

Regeringen tillsatte därför en särskild utredning om allmänhetens tillgång till EU-relaterad information. Utredningen överlämnade sitt betänkande (SOU 2002:96) i oktober 2002. Dess viktigaste konstaterande var att det även i fortsättningen fanns behov av en central EU-upplysning för allmänheten, under riksdagens huvudmannaskap. Utredningen föreslog att denna skulle få en tydligare identitet och förbättrad tillgänglighet. Regeringen tillstyrkte detta, vilket riksdagen informerades om i budgetpropositionen för år 2004. Riksdagen beslutade sedermera i enlighet med detta.

EU-upplysningen vid Sveriges riksdag har fått ökade resurser för att bland annat kunna bygga upp en egen hemsida på Internet, som nu är i drift. EU-upplysningen arrangerar och medverkar i utbildningar och kurser i EU-frågor och i informationssökning. En viktig uppgift i detta sammanhang är ta fram trycksaker och att delta i nätverk av vidareinformatorer, exempelvis lärare, bibliotekarier och journalister, för att nå ut till så stora grupper som möjligt i landet. Det sker redan i dag ett samarbete med nationella, regionala och lokala organisationer som informerar om EU-frågor. Detta samarbete kommer att behöva utvecklas framöver.

Regeringskansliet, de politiska partierna, svenska myndigheter, organisationer och Europaparlamentets och kommissionens representation svarar alla för informationsinsatser om EU-relaterade frågor. Dessa aktörer har skilda behov av att komma ut med information till olika målgrupper. Informationsinnehållet kan variera beroende på vem som är avsändare.

Regeringen informerar löpande om sina ståndpunkter i EU-frågor genom olika kanaler. Ett viktigt instrument är Regeringskansliets nya hemsida på Internet, som även omfattar EU-representationen i Bryssel. Mycket information lämnas dessutom i särskilda skrifter, departementspromemorior, samt skrivelser och propositioner till riksdagen.

Jag instämmer med Rigmor Stenmark i att Carrefourkontoren och Info Point Europa, som finansierats av såväl lokala partner som medel från EU-kommissionen, har haft en viktig roll vid sidan av andra informatorer i det svenska samhället.

Kommissionen har nu valt att bygga upp ett nytt nätverk med lokala EU-kontor, Europe Direct. Efter den upphandling som skett enligt gällande regler har kommissionen offentliggjort resultatet av sin upphandling. Det finns på representationens hemsida. Det innebär att det ska skapas ett ökat antal delfinansierade kontor med god geografisk spridning.

Svar på
interpellationer

Staten kommer även att ge fortsatt stöd till de lokala EU-kontoren genom gedigen och relevant informationservice via bland annat EU-upplysningen.

Regeringskansliet, EU-nämnden, EU-upplysningen och eu2004-kommittén har också en regelbunden konstruktiv dialog och samarbete med Europaparlamentets och kommissionens representation i Sverige. Det ger möjlighet till samverkan vid enskilda informationsinsatser och till informationsutbyte, vilket även kommer de lokala EU-kontorens verksamhet till gagn.

(Meningsyttringar från åhörarläktaren)

Anf. 2 RIGMOR STENMARK (c):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret.

När Margot Wallström var i riksdagen för ett tag sedan för att informera oss var det precis i samma veva som man hade påbörjat förhandlingen om hur det i fortsättningen skulle bli med de lokala kontoren Carrefour och Info Point, som finns utspridda över landet, och också om hur man skulle belysa och besluta om på vilket sätt man skulle informera vidare i Sverige. Hon var väldigt tillmötesgående och förstod att de här kontoren hade fyllt en mycket viktig uppgift och att det nu gällde att hitta en fortsättning på detta. Kontoren var 17 stycken till antalet. Med de nya kontoren blir det, vad jag förstår, 23 kontor utspridda över hela Sverige. Det är ju en förbättring, så jag hälsar med tillfredsställelse att det blir så.

Men nu är frågan hur man vid de här kontoren kommer att ges möjligheter att jobba på ett ännu bättre sätt än vad man kunde tidigare. Det skulle jag vilja höra ministern beröra ännu djupare än i det svar som vi nyss hörde.

Ministerns svar är bland annat: ”Staten kommer även att ge fortsatt stöd till de lokala EU-kontoren genom gedigen och relevant informationservice via bland annat EU-upplysningen.”

Min fråga är: Vad innebär det konkret? Handlar det om tryckta broschyrer? Handlar det om personella resurser? Handlar det om utställningsskärmar? Det är ju väldigt bra hjälpmedel, men man måste, tror jag, ute direkt bland människorna i Sverige, ha lokala kontor där det finns människor som kan möta så att vi får en dialog. Jag och många med mig önskar innerligt att alla svenskar ska känna i själ och hjärta att vi verkligen är européer. Vi är européer. Vi är med nu. Då måste alla vara med i diskussionerna. Man måste känna att man är med i beslutsfattandet och vet vad det är som vi egentligen gemensamt har att besluta om, vad vi beslutar om här på nationell nivå och vad man beslutar om i EU.

Detta är ju inte minst viktigt för våra ungdomar, de som står i startgropen till vuxenvärlden och är på väg att utbilda sig för framtiden. De måste få veta vilka rättigheter och skyldigheter de har. Då vet jag att de tidigare lokala EU-kontoren har varit ute i skolor. De har varit ute direkt bland människorna. Man har fått ställa sina frågor, och man har fått korrekta svar. Jag blir lite bestört när jag till exempel hör att ungdomar väljer bort språk i dagens skola. Språk är nyckeln till framtiden. Jag tror att det är oerhört viktigt att ungdomarna också blir införstådda med att det är en chans att få lära sig detta. Våra svenska ungdomar får inte bli förlorare

bara för att de inte känner till sina möjligheter att till exempel studera ett år utanför det här landet.

Jag vet att de personer som jobbar direkt ute i skolorna, direkt ute i företagen, ute bland fullmäktigeledamöter, direkt mot människorna, gör ett enormt arbete. Det arbetet måste få fortsätta på Europakontoren, Europa direkt. Det är det jag nu kanske känner en liten oro för, alltså hur det kommer att bli. I svaret kan jag läsa att det handlar väldigt mycket om hemsidor. Det handlar väldigt mycket om broschyrer. Det kan man nästan läsa indirekt. Men jag hoppas att det också handlar om nationella resurser, att det också ges resurser så att man kan anställa folk.

Man kan också bli lite förvånad eller undrande över hur det kommer att bli när man har ett EU-kontor som berör hela Norrbotten. Det är inte så konstigt om inte Norrbotten och norra Sverige då känner sig helt delaktigt i EU-frågorna. Jag skulle vilja ha lite mer kött på benen när det gäller hur ministern ser på det.

Anf. 3 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Interpellanten och jag är överens om hur viktigt det är att vi kan få ut mer information om EU:s arbete samt EU:s organisation och verksamhetsformer. Det sker ju på många sätt, som jag också har nämnt i mitt interpellationssvar. Jag är medveten om att det inte bara räcker med skriftlig information eller information via nätet. Det är ofta den muntliga kommunikationen som är den viktiga. Därför är våra folkrörelser viktiga bärare av den här informationen. Många av dem som nu får stöd – det är som Rigmor Stenmark också sade ett utökat stöd eftersom det är betydligt fler kontor som kommer att få stöd i framtiden – är också organisationer som bygger på folkrörelsemedverkan på olika håll i landet.

I och med att det är fler kontor täcker vi också in geografien i Sverige mer intensivt. Det täcker från söder till norr och från öster till väster. Det blir ännu fler kontor i fortsättningen. Självfallet är det så att det stöd de kommer att kunna få via statens insatser och på annat sätt delvis handlar om det ekonomiska. De får en ganska god grundfinansiering via de pengar som EU-representationen bland annat ställer till förfogande. Men det handlar naturligtvis också om att de kommer att få del av det material som finns, skriftligt material och annat material, som kan utnyttjas i fortsättningen. Det finns alla möjligheter att förvänta sig att vi kommer att kunna få ut mer kunskap om EU-arbetet i framtiden.

Sedan vill jag än en gång understryka att det är det lokala initiativet som är alldeles avgörande. Det hjälper inte hur mycket vi än ställer till förfogande centralt i form av informationsinsatser eller material om vi inte får till stånd den lokala dialogen. Där är det naturligtvis så att vi som politiska partier har ett stort ansvar. Många organisationer har också ett stort ansvar. De ska komplettera den information som kommer via de lokala Europa direkt-kontoren i fortsättningen.

Anf. 4 RIGMOR STENMARK (c):

Herr talman! Jag vet inte om jag blev så väldigt mycket klokare, men jag tror att vi är ganska överens om att det är viktigt med information och om att det är viktigt med korrekt information. Det handlar till exempel inte, som vi diskuterade när vi hade debatten med Margot Wallström här

i riksdagen, om hur krökta gurkorna är eller om hur stora jordgubbarna är. Det handlar ju om vardagsfrågorna. Jag skulle önska att EU-frågorna debatterades mycket mer kring köksbordet hemma hos människor, att man diskuterade detta med varandra. Det är ju människors vardag det handlar om. Vi är som sagt var européer. Det måste komma in i själ och hjärta hos människor så att det inte handlar om dem där borta och vi här hemma utan att det är vi tillsammans.

Då måste det skapas mötesplatser där frågorna ventileras. Den direkta kontakten kan aldrig ersättas av aldrig så fint informationsmaterial. Det måste komma en chans att debattera, att få ställa frågorna och att frågorna också får konkreta och riktiga svar. Det är bra med folkrörelseengagemanget och den kontakten, men ibland känner jag att man också behöver en neutral, saklig information som människor kan ta till sig på ett allvarligt sätt. Jag menar inte att vi inte är seriösa i folkrörelserna. Men ibland behöver även vi få möjlighet att diskutera med andra och få våra frågor bemötta.

När det gäller EU-frågorna har vi ju en allvarlig läxa att lära oss, både vi som är förtroendevalda på nationell nivå och även regeringen, av vad som hände i EU-valet och i EMU-omröstningen. Jag tycker att vi inte nådde ut till folket. Vi nådde inte ut. Jag var inte ensam om att få höra då, och jag får höra än i dag: Varför ska jag rösta i EU-valet? Varför ska jag ta ställning till om vi ska ha EMU eller inte? Jag begriper inte. Jag kan inte ta ställning.

Det måste oroa även ministern och, inte minst, regeringen. Jag förstår att det kanske är en anledning till att man nu har tillsatt en minister som har det direkta ansvaret för EU-frågor. Det tycker jag är bra. Det hälsar jag också med tillfredsställelse. Men jag hoppas nu att vi får den här seriösa debatten lokalt förankrat, inte bara här uppe i Stockholm utan utspritt över hela landet. EU-kommissionär Margot Wallström har ju mött sympatier när hon har varit ute, och det är bra. Hon sade också att man inte måste älska EU, men man måste faktiskt inse att man är europé. Man måste ta till sig de frågorna.

När det gäller de nya kontor som nu kommer undrar jag hur ministern kommer att följa det arbetet. Kommer man att följa arbetet kontinuerligt och kommer ministern också att göra en översyn? Kan man till och med tänka sig att tillsätta en arbetsgrupp över partigränserna och ute i kommunerna, gärna tillsammans med folkrörelserna och med regeringen, för att få den här biten?

Debatten har ju startat. Precis i dag fick vi – eller jag öppnande det i dag, jag tror att det kom den 7 mars – ett EU-mejl om debatten om EU:s nya fördrag ute på en hemsida: www.europaportalen.se. Jag var inne och tittade på den, och jag tycker att det är intressant. Men jag vet också att det är många svenskar, många av våra äldre, som inte har tillgång till Internet och som över huvud taget inte tycker att det är intressant. De vill mer ha den direkta diskussionen. Men jag tyckte att det var intressant att just så här på kvinnodagen kunna läsa om hur man diskuterar kvinnors situation ute i Europa. Inte minst det kan väl väcka frusna kvinnohjärtan och manshjärtan för att man ska kunna få en solidaritet med våra medsystrar ute i Europa. På samma sätt kan också ungdomar få solidaritet med ungdomar om man lär sig språket, om man är ute och får chansen.

Anf. 5 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Rigmor Stenmark och jag har inga delade meningar om behovet av EU-information, och det handlar naturligtvis både om information och om kommunikation. Informationen kan skötas på många olika sätt, bland annat via de här lokala informationskontoren.

Däremot kan man inte utgå från att de lokala informationskontoren kan ha ansvaret för kommunikationen. Den tycker jag att vi som företrädare för de politiska partierna, som riksdagsledamöter och som fullmäktigeledamöter i andra parlamentariska församlingar, måste ta ett stort ansvar för. Jag hälsar också med tillfredsställelse alla partier som gör olika aktiviteter och tar olika initiativ för att få i gång mer diskussion kring EU-frågor.

EU-frågor är, som Rigmor Stenmark sade, en normal del av vardagen på vissa områden. På andra områden tycker vi inte att EU ska lägga sig i vår vardag, utan den ska vi sköta själva. Men där EU finns med ska vi naturligtvis ha med det i köksbordsdiskussionen, i våra föreningsmöten och i alla andra sammanhang. Men det måste i första hand vara partierna som tar ett stort ansvar på det området, och gärna partierna i samverkan med studieförbund och andra folkrörelser av olika slag.

Det är också glädjande att se att nästan alla de lokala informationskontor som har sökt stöd också får möjlighet att få stöd och därmed få i gång sin verksamhet.

Jag delar också uppfattningen att vi inte enbart kan förlita oss på Internet. Internet når inte alla i vårt land. Det måste också finnas annan information, både skriftlig och muntlig information. Där är folkrörelsemodellen den absolut överlägsna i sammanhanget. Vi bör därför gemensamt göra många saker för att förbättra informationsaktiviteterna. Vi kan till exempel göra det i samband med den diskussion som vi nu har om fördraget som ska behandlas i riksdagen i höst. Vi kan göra det i samband med den diskussion som ständigt sker om EU-kommissionens arbetsprogram och som diskuteras också här i riksdagen. Vi kan göra det i samband med den diskussion som normalt sker i anslutning till det så kallade europeiska rådet, det vill säga toppmötena som sker flera gånger per år och då det sker stora diskussioner om Europas ekonomi, sysselsättning, arbete, miljöfrågor, sociala frågor, som vi från svensk sida särskilt har lyft fram, och inte minst jämställdhetsfrågorna. Det har ju varit en stor svensk vinst i EU-samarbetet att vi även i fördraget har fått in jämställdhetsfrågorna och att det är en av de stora och viktiga landvinningarna i det nya fördraget kring jämställdheten. Det är bra en dag som denna, den 8 mars, att vi kan konstatera att vi nu har ett EU-fördrag framför oss där vi har varit framgångsrika från svensk sida att markera att sysselsättning, jämställdhet och miljöfrågor är helt centrala EU-frågor för framtiden. Och det är klart att vi då har ett ansvar att också föra ut den informationen till våra medborgare. Den kanske vi som är verkamma i politiken känner till. Men alla medborgare är inte medvetna om att vi har fått den här stora framgången och fått in stora svenska frågor om jämställdhet, miljö och sysselsättning i EU-fördraget. Det är också en viktig diskussion som vi har att föra ut under åren framöver.

Anf. 6 RIGMOR STENMARK (c):

Herr talman! Tack än en gång. Men jag fick inget svar på om man tänker göra en översyn, en utvärdering, när dessa nya kontor har verkat ett tag. Det tror jag är väldigt viktigt.

Jag hoppas innerligt att ministern tar sig en rejäl funderare på hur nationen Sverige ska arbeta med dessa EU-frågor ute i de lokala EU-kontoren eftersom det faktiskt är något nytt som nu kommer. Man byter lite grann. Men jag tror att man växlar över och kanske har med sig samma människor. Det är väldigt viktigt att man lyssnar av hur de vill förändra och förbättra. Det är väldigt viktigt.

Jag vill än en gång påpeka att det är för våra svenska medborgares skull som vi måste få den här chansen att mötas och debattera. Man måste också nationellt ta ett ansvar. Regeringen och EU-ministern måste ta ett speciellt ansvar. Man kan inte bara säga att det är de politiska partierna eller folkrörelserna som ska göra det.

Vad vet egentligen svenska folket om partiernas ställningstaganden kring EU? Det är förvånansvärt lite. Och vad vet man om EU-fördraget, och hur ska man få mer kunskap om EU-fördraget? Och vad vet man egentligen om regeringens ställningstagande?

Jag måste vara självkritisk. Vad vet man om Centerpartiets inställning i dessa frågor? Jag önskar till exempel att alla visste att Centerpartiet anser att Europaparlamentet är en viktig politisk nivå för att hantera frågor om fred, handel, brottsbekämpning och miljö och våra idéer om demokrati, om delaktighet, om jämställdhet, inflytande och medansvar. Det är också byggstenar, anser vi, i det europeiska samarbetet. Och vårt starka demokratiska engagemang innebär också att vi med samhällskritiska ögon granskar och lägger fram förslag på hur detta samarbete ska ske. Det är därför som vi säger att vi ska ha ett smalare men vassare EU. Men vi kan aldrig ta bort tanken att vi ska vara européer. Det bygger på ett samarbete där man har respekt för alla människor, deras delaktighet och deras känsla att kunna påverka.

Jag håller på lite för länge, men jag blir så engagerad. Och jag skulle önska att alla blev det i den här frågan.

Anf. 7 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Regeringen kommer självfallet att lyssna på de synpunkter och erfarenheter som görs ute på dessa Europa direkt-kontor i fortsättningen, och vi ska ta till oss de synpunkter som de kan ha på hur både riksdag och regering kan medverka till att de kan få bättre förutsättningar för sin information.

Däremot är det varje lokalt kontor och varje lokal organisation som själv bestämmer hur man vill engagera sig. Varken regering eller riksdag kan gå in och bestämma hur man ska sköta sin organisation. Det ser jag snarare som en styrka i stället för att vi skulle ha haft en rad statliga filialer ute i landet. Jag ser det som en styrka att det finns ett lokalt engagemang som ibland kommer från kommuner, ibland från folkrörelser och ibland från andra organisationer. Vi ska naturligtvis uppmuntra och hjälpa dem i den dialogen i fortsättningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Talmannen meddelade att utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky på grund av sjukdom var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellationerna 2004/05:367 av Tobias Billström (m) om sex, samlevnad och barnkultur, 2004/05:368 av Annelie Enochson (kd) om Dramatiska institutets barnprojekt och 2004/05:369 av Margareta Israelsson (s) om Dramatiska institutets barnprojekt i Nacka.

Svar på
interpellationer

6 § Svar på interpellation 2004/05:387

Talmannen meddelade att utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky på grund av sjukdom var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2004/05:387 av Ana Maria Narti (fp) om kvotering av studenter.

7 § Svar på interpellation 2004/05:422 om Citybanan

Anf. 8 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Christina Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att undvika förseningar i byggandet av Citybanan i Stockholm.

Jag delar helt Christina Anderssons åsikt att Citybanan är ett prioriterat projekt för Stockholm, Mälardalen och hela Sverige. Därför har regeringen fattat ett antal beslut som alla syftar till att få till stånd en tidig byggstart av Citybanan. Redan år 2000 fick Banverket i uppdrag att planera för utökad spårkapacitet genom Stockholm. Regeringen beslutade därefter att Citybanan ska ha en tidig byggstart i banhållningsplanen och att den ska vara ett av de projekt som lånefinansieras. En förhandlingsman utsågs för att få till stånd en regional medfinansiering. I höstas utsåg regeringen dessutom en koordinator med uppgift att bevaka att tidsplanen för projektet hålls.

Regeringen beslutade i torsdags att ge projektet tillåtlighet enligt miljöbalken. Därmed har ytterligare en viktig pusselbit fallit på plats.

Förhandlingarna mellan Banverket, kommunen och landstinget om finansieringen pågår fortfarande. De inblandade parterna har ett stort intresse av att bygget kan starta snarast. Jag utgår därför ifrån – och har gott hopp om – att parterna nu gör sitt yttersta för att få till stånd en överenskommelse.

I dag ser jag alltså inte något behov av att vidta några ytterligare åtgärder, men jag tvekar inte att överväga sådana om det krävs för att få till stånd en bättre spårkapacitet genom Stockholm och för att hålla tidsplanen.

Anf. 9 CHRISTINA ANDERSSON (c):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret på min interpellation, ett svar som lämnar några positiva besked men som ändå

lämnar ett antal frågetecken, frågetecken som jag hoppas kan bli utrops-
tecken under den här debatten.

Bakgrunden till att jag ställde den här interpellationen var risken för
att arbetet med Citybanan eller, som många av oss kallar den, Mälartun-
neln kan komma att försenas.

I en rapport från Banverket i mitten av februari angående planerings-
arbetet för Citybanan sades det att det finns risk för att sluttiden kan
förskjutas framåt i tiden. Anledningen till förseningen var framför allt att
landstinget och Stockholms stad inte kunde komma överens med Ban-
verket om hur kostnaderna skulle fördelas. Förhandlingarna skulle ha
varit klara före jul men har försenats. En annan kritisk punkt för att pro-
grammet skulle hålla tiden var regeringens tillståndsprövning.

Jag ska framföra några tankar om utvecklingen av spårtrafiken i
Stockholm. 1871 byggdes de två spår genom Stockholm som vi har i
dag. Då passerade tio tåg per dygn. I dag, 134 år senare, har vi fortfa-
rande två spår, men i dag passerar ungefär 500 tåg genom Stockholm
varje dygn. Självklart skapar detta problem i form av förseningar och
kaos. Det skapar problem i Stockholm, problem i regionen och problem i
hela landet. Citybanan är regeringens föreslagna lösning på dessa pro-
blem. Därmed råder det inga skillnader i uppfattning. Här finns en samsyn
över alla politiska gränser, och den delas också av näringslivets företrä-
dare.

Det är positivt att regeringen nu har fattat beslut om att ge projektet
tillstånd enligt miljöbalken. Problemet är finansieringen och de förhand-
lingar som tycks dra ut på tiden. Många parter är inblandade: Banverket,
Stockholms stad och Stockholms län men också intressenter för Svea-
landsbanan, Mälardalen och Nynäsbanan. Inget är klart förrän helheten
är klar.

I interpellationssvaret säger Ulrica Messing att de inblandade parterna
gör sitt yttersta för att komma överens. Det är en förhoppning som också
jag har. Det vilar ett tungt ansvar på den främsta intressenten, Banverket,
och ytterst på regeringen för att tidsplanen hålls.

Därför blir min följdfråga: Är det statsrådets uppfattning att tidspla-
nen kommer att hålla – kommer vi alltså, med den utveckling vi nu ser,
att ha Citybanan klar år 2011 enligt de planer som redan finns?

Anf. 10 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Herr talman! Christina Andersson ska, tycker jag, ha all heder av att
ha ställt den här interpellationen. När det gäller Stockholms trafikpro-
blem måste vi förtroendevalda skjuta våra myndigheter framför oss för
att något ska hända.

Citybanan är, sägs det här, prioriterad. Ja, och inte nog med att den är
prioriterad, den är också nödvändig. Som interpellanten säger – och stats-
rådet instämmer i detta – är man helt överens om att Citybanan måste till.
Interpellanten säger att detta ger bättre plats för rikstrafik, regiontrafik
och godstrafik på redan befintliga banor.

70 % av arbetsresorna i Storstockholmsområdet sker med kollektiv-
trafik. Detta är rekordartat för europeiska förhållanden. Vi måste ändå ge
ett större utrymme för kollektivtrafikens möjligheter att ta passagerare.

Ska trafikproblemen i Stockholm lösas måste Citybanan till, även om övriga delar av Dennispaketet är på väg att stegvis bli genomförda – om man får tyda alla tecken rätt.

En fråga som inte är så uppmärksammas gäller följande. Ska Storstockholm lösa sina bostadsfrågor måste vi bygga på ny mark, och de som bor där måste ha möjlighet att ta sig till jobbet. Då måste vi ha bland annat en Citybana.

Statsrådet säger i svaret här att hon inte har för avsikt att vidta några åtgärder just nu. Jag skulle ändå vilja efterfråga en åtgärd. Varför inte stimulera Banverket att ge ett konkret bud till Stockholms stad och Stockholms län? Det är rimligt att landstinget och staden får ett fast bud av den typ som på sin tid var fallet i Malmö. Det är nämligen inte rimligt att ett landsting tyngt av stora utgifter för den här utbyggnaden ska ha obestämda eller oberäknliga utgifter för en framtida utbyggnad av kollektivtrafiken.

Därför skulle jag alltså vilja efterfråga en stimulans, att statsrådet stimulerar Banverket att ge väldigt konkreta och beräknliga bud så att man kan få möjligheter att på ett annat sätt se vilka konsekvenser de här kostnaderna får för landstingets, och för den delen också för stadens, ekonomi.

Anf. 11 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag vill börja med att understryka att jag uppskattar den interpellation som Christina Andersson har skrivit till regeringen och till mig, liksom jag uppskattar den breda samsyn kring behovet av investeringar i Citybanan som både Christina Andersson och Carl-Erik Skårman här understryker. Det är bra därför att vi alla representerar olika delar av landet. Det är viktigt att se att infrastrukturen i vår största tillväxtregion och i vår huvudstad faktiskt är en avgörande pusselbit för resten av landet. Vad Christina Andersson beskriver om tågutvecklingen är en positiv utveckling. Med mer av spårkapacitet ökar vi människors möjligheter till arbetspendling och studiependling.

Vi ser också så väldigt tydligt i dag hur de stora investeringar som vi har gjort i järnvägstrafiken, inte minst i Mälardalen, konkret har påverkat kommuner och också enskilda personers möjligheter till utveckling. Därför är jag oerhört angelägen om att tidsplanen för Citybanan hålls.

På Christina Anderssons raka fråga om tidsplanen ska hållas är mitt svar ja. Jag kommer inte att tveka om någon av de tre parterna inför mig eller mina medarbetare andas en oro över att de själva inte kommer att kunna komma överens om finansieringen. Då får regeringen vara beredd att vidta nästa åtgärd.

Jag är medveten om att tiden är knapp, och jag räknar med att man har ytterligare någon vecka på sig att komma i mål med de samtal som parterna nu driver. Just nu diskuteras till exempel vilka ambitioner man ska ha.

Carl-Erik Skårman var inne på att projektet är nationellt viktigt. Men det är också avgörande för kollektivtrafikens möjligheter att utvecklas i Stockholm och i Stockholmsregionen. En av de saker som är en del av pusselbiten är naturligtvis vad man tror om kollektivtrafiken i framtiden – kopplat till behov av investeringar runtomkring några av de nya stationerna.

Jag vet att det här är svåra frågor. Men de måste lösas, och de måste lösas inom kort för att man ska kunna hålla den tidsplan som nu börjar bli snäv. Jag räknar fortfarande med att det underlag som Banverket har lämnat till regeringen – där beskrivs det att vi redan sent på hösten 2005 eller vintern 2005/06 kan påbörja en del av arbetet i de arbetstunnlar som är en del av Citybanan och att vi sedan konkret kan påbörja arbetet med att bygga den nya Citybanan år 2006 – ligger fast och att tidsplanen 2011 hålls. Detta ligger i Stockholms stads eller landstingets intresse men är också av nationellt intresse. Därför känner jag ett ansvar för att parterna också nu gör sitt yttersta för att komma överens om finansiering.

Anf. 12 CHRISTINA ANDERSSON (c):

Herr talman! Samsynen när det gäller behovet av en bättre spårkapacitet genom Stockholm är stor. Under hösten 2003 uppvaktade fem länsstyrelser tillsammans, dessutom tillsammans med Mälardalsrådet, regeringen inför beslutet om infrastrukturplanen för perioden 2004–2015.

Det finns en bred samsyn kring vikten av att prioritera en utbyggnad av två nya järnvägsspår i tunnel genom centrala Stockholm. Vad man också pekade på var behovet av en förstärkning av infarterna i spårsystemet. Man konstaterade att de 8 miljarder som Banverket föreslagit i januari 2003 inte skulle räcka, utan ytterligare kanske runt 5 miljarder behövde investeras i Stockholm–Mälardalens järnvägssystem under perioden.

Man pekade också på det faktum att drygt 70 % av all persontrafik på järnväg sker i Stockholm–Mälardalens regionen. Men bara 17 % av de tänkta investeringarna på lite drygt 100 miljarder kommer den här regionen till del inom planperioden.

Jag hoppas att saker har hänt sedan den uppvaktningen. De krav som då fördes fram var att Citybanan skulle byggas så fort som möjligt. Vidare: Anslutningarna måste vara färdiga när tunneln är klar. En förstärkning i hela Mälardalens järnvägssystem behövs på sikt. Tunneln behövs för att regionen ska utveckla ett hållbart och funktionellt kollektivsystem. Tunneln behövs för att regionen ska skapa den tillväxt som kommer hela landet till del. Tunneln behövs också för att regionen och nationen ska kunna få en tillräcklig internationell konkurrenskraft.

De här kraven och den här uppfattningen delas till fullo av näringslivet. Både enskilda företagare och företrädare för näringslivets organisationer är rörande överens. Man säger: En väl fungerande storstadsregion kräver väl fungerande kommunikationer. Och en väl fungerande Stockholmsregion ger bättre tillväxt och ökad livskvalitet för hela landet.

Ja, en stor region bygger på att människor och företag kan röra på sig. Får vi bättre kommunikationer in till Stockholm från Eskilstuna, Västerås och Uppsala – från hela Mälardalens regionen – innebär det samtidigt att det blir lättare att pendla ut från Stockholm.

Då kan växande och framgångsrika företag ute i regionen locka till sig kvalificerad arbetskraft, ungdomar kan studera på olika högskolor och människor kan bo där de hittar den bästa livskvaliteten. Själv har jag en positiv erfarenhet från Eskilstuna. Den utveckling som har skett efter det att Svealandsbanan kom till stånd är väldigt positiv för vår kommun.

Pressen på dem som nu förhandlar om finansieringen är stor, och planeringen får inte försenas, det är vi överens om. Visst förstår jag att det i

ett sådant här komplicerat projekt, där fördyringar kan uppstå och där planer kan förändras, kan ske saker under tidens gång. Men så väldigt mycket tid har vi inte. Blir det förskjutningar på ett halvår klarar man inte trafikstart 2011.

Det är bra att Ulrica Messing nu är väldigt tydlig i sitt svar och säger att förhandlingarna måste få ett slut, man måste komma fram. Men när i tiden, Ulrica Messing, är det dags att vidta åtgärder om det inte händer?

Anf. 13 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Herr talman! Det finns en del särskilda problem i det här sammanhanget. Det är naturligtvis det att om Banverket som huvudman bygger ut järnvägen och staden och landstinget ska stå för sina delar av de här kostnaderna kan det kännas lite osäkert om man inte exakt vet vad det är som ska till och vad det kostar. För landstinget särskilt, som ju inte är en så kapitalstark institution men ändå ska bära mycket stora kostnader för utbyggnaden, är det viktigt att på ett mycket tidigt stadium få klart för sig vad man ska betala och vad andra ska betala. I annat fall kan särskilt landstinget komma i ett mycket trängt läge, och det tror jag att vi alla måste ha förståelse för.

Anf. 14 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Visst är det så, Carl-Erik Skårman, att när första spadtaget görs måste man veta vad man ska bygga, hur man ska bygga och vad det kostar. Det är viktigt för alla tre intressenterna. Det är precis det som också är det avgörande för en del av de stationer som återstår i förhandlingarna. Det jag sade i mitt första inlägg handlade väldigt mycket om att jag gör bedömningen att den här veckan och nästa vecka har parterna på sig, men inte mycket längre tid, innan regeringen i så fall får vara beredd att vidta ytterligare åtgärder för att hjälpa till att nå en överenskommelse. Men jag är optimistisk om att ytterligare ett par veckor räcker för att parterna ska komma till en slutpunkt.

Jag skulle vilja understryka att mycket görs redan för att förbättra spårkapaciteten runtomkring Stockholm. Vi har precis färdigställt nya spår vid Årsta–Stockholm inklusive Årstabron. Där pågår ett arbete under det här året och nästa år för att öka kapaciteten. Vi har bytt ut signalsystemen runt Tegelbacken som också var oerhört gamla. Med en ny och modern teknik kan systemen ha en betydligt högre kapacitet än de gamla systemen. Det är viktigt för den nationella trafiken, men det påverkar också tilltron och säkerheten i tidtabellerna för den lokala och regionala trafiken.

Redan i dag jobbar ungefär 300 personer på Banverket med Citybanan. Arbetet har kommit långt. Det finns en god beredskap. De prövningar som ska göras är gjorda, och jag är väldigt optimistisk till att parterna inom kort kommer till en slutpunkt när det gäller finansieringen av Citybanan. Regeringen har dessutom höjt ambitionerna en del. Vi kommer nu att titta på om det är möjligt för oss att bygga snabbare på en annan del, en sträcka som på många sätt hänger ihop med Citybanan, nämligen Stockholm–Nynäshamn. Redan i de infrastrukturplaner som riksdagen fattade beslut om förra året finns en investering på den banan med för år 2009 eller 2010. Vi kommer nu att titta på hur långt tidigare det är möjligt för oss att bygga vidare på den delen för att öka kapa-

citeten mellan Stockholm och Nynäshamn. Det är klart att också det är en viktig del av en vidgad arbetsmarknadsregion i Stockholms län och dessutom oerhört angeläget mot bakgrund av det läge som Nynäshamn nu har hamnat i. Det finns all anledning för oss att ha fortsatt fokus på arbetet med Citybanan och möjligheterna för Stockolmsregionen att fortsätta att utvecklas.

Anf. 15 CHRISTINA ANDERSSON (c):

Herr talman! Planeringen av bättre spårkapacitet genom Stockholm har pågått länge. Jag vet inte hur länge, men det vi vet är att det har varit under en väldigt lång tid. Citybanan är prioriterad för Stockholm, för Mälardalen och för hela Sverige. Det är vi överens om. Jag inser nu efter den här debatten att vi också är överens om att det är viktigt att vi håller tidsplanen.

Jag är säker på att det finns ett starkt tryck från många olika intressenter på att tidsplanen ska hålla. Men det kanske allra viktigaste ändå är ansvaret mot alla de människor som köar i Stockholm och som köar in till Stockholm, ansvaret att klara byggandet av Citybanan inom planerad tid.

Två veckor, säger Ulrica Messing i dag. Jag hoppas verkligen att det blir verklighet. Med det tackar jag än en gång för svaret och säger att jag är glad för att vi närmar oss en lösning.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2004/05:393 om Försäkringskassans arbete med förtidspensioneringar

Anf. 16 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Birgitta Carlsson åberopar uppgifter från SVT:s Uppdrag granskning om att handläggare vid Försäkringskassan i Lidköping får premier om 700 kronor då de överfört personer med sjukpenning till sjuk- eller aktivitetsersättning, den före detta förtidspensionen. Enligt Birgitta Carlsson bekräftas härmed misstanken om att regeringen och Försäkringskassan avsiktligt påskyndar en prövning av möjligheten att föra över sjukskrivna till sjuk- eller aktivitetsersättning. Försäkringskassan skulle således ha handlat i linje med de signaler man uppfattat från Regeringskansliet.

Birgitta Carlsson anser vidare att det vore bättre om Försäkringskassan utbetalade premier till de handläggare som lyckas lotsa långtidssjukskrivna och personer med sjuk- och aktivitetsersättning tillbaka till arbetsmarknaden. Mot denna bakgrund har hon ställt följande två frågor till mig.

1. Vilken åtgärd avser jag att vidta för att förtydliga att sjukersättningar inte ska användas som ett medel för att dölja sjukskrivningar?
2. Vilka åtgärder avser jag att vidta för att försäkringskassanställda som lyckas lotsa långtidssjukskrivna och personer med sjuk- och ak-

tivitetsersättning tillbaka till arbetsmarknaden belönas, i stället för dem som flyttar människor till sjuk- och aktivitetsersättning?

Prot. 2004/05:86
8 mars

Enligt vad jag inhämtat är den ersättningsmodell vid Försäkringskassan i Västra Götaland som Birgitta Carlsson hänvisar till inte grundad på något lokalt avtal utan är en praxis som arbetsgivaren utvecklat för att på övertid kunna ersätta arbetet med att minska stora ärendebalanser. För att denna ersättning ska kunna utges krävs bland annat att beslut har fattats om att ärendet ska prövas i socialförsäkringsnämnd. Den i Västra Götaland utgivna ersättningen har således lämnats per skriven promemoria och inte efter vilket beslut som fattats av nämnden. Genom bildandet år 2005 av den nya sammanhållna statliga myndigheten Försäkringskassan förutsätter jag att den nya arbetsgivaren utreder vilka olika ersättningspraxis som kan finnas på länsnivå. Det är därför enligt min uppfattning en uppgift för de avtalsslutande parterna att ta ställning till ersättningar av det här slaget.

Svar på
interpellationer

Som Birgitta Carlsson säkert känner till finns det inom Försäkringskassan betydande ärendebalanser när det gäller framför allt de långa sjukfallen. Det är därför angeläget att minska dessa balanser, inte minst för att Försäkringskassan i dessa ärenden så tidigt som möjligt ska kunna få till stånd adekvata rehabiliteringsinsatser. Det är också angeläget att utreda om de som uppbär sjukpenning i själva verket uppfyller förutsättningarna för sjuk- eller aktivitetsersättning, det vill säga utreda om arbetsförmågan är långvarigt eller varaktigt nedsatt av medicinska orsaker. Det är viktigt för tilltron till försäkringen att den försäkrade, oavsett var han eller hon bor i landet, får rätt slags ersättning från sjukförsäkringen.

För att både effektivisera arbetet och minska skillnaderna inom Försäkringskassan vid handläggning av de långa sjukfallen, gäller sedan den 1 juli 2003 att Försäkringskassan senast ett år efter sjukanmälningsdagen ska ha utrett om det finns förutsättningar att byta ut sjukpenningen mot sjuk- eller aktivitetsersättning. Det är mot denna bakgrund som arbetsinsatserna vid bland annat Försäkringskassan i Västra Götaland ska ses.

Birgitta Carlsson känner säkert också till att det finns ett nationellt mål för att öka hälsan i arbetslivet. Förutom en halvering av sjukfrånvaron fram till 2008 innebär målet även att antalet nya sjuk- och aktivitetsersättningar ska minska i förhållande till 2002. Jag är medveten om att antalet nya sjuk- och aktivitetsersättningar hittills har varit högre än under 2002, men inriktningen är att antalet nya ersättningar successivt ska minska fram till 2008 för att målet ska kunna nås. Detta ska framför allt ske genom de åtgärder som vidtagits för att minska antalet sjukskrivningar och förbättra rehabiliteringsverksamheten, men också genom fler åtgärder som regeringen senare kommer att redovisa.

När det slutligen gäller frågan om belöning av handläggare på Försäkringskassan som lyckas lotsa långtidssjukskrivna och personer med sjuk- och aktivitetsersättning tillbaka till arbetsmarknaden anser jag att den arbetsuppgiften i sig är en naturlig del av arbetet med att utreda de långa sjukfallen. Om detta arbete ska belönas på särskilt sätt är inte en uppgift som jag ska bedöma, utan det är en fråga för de avtalsslutande parterna på Försäkringskassans område.

Anf. 17 BIRGITTA CARLSSON (c):

Herr talman! Jag vill börja mitt anförande med att tacka arbetslivsministern för svaret, fast det påminde tyvärr lite för mycket om Vi i femman. Man kan riktigt se framför sig Hans Karlsson i den röda regeringsburen: På fråga a svarar vi ingenting och på fråga b svarar vi att det är någon annans ansvar.

Den direkta orsaken till denna interpellation är, som åhörarna förstår, ett inslag i programmet Uppdrag granskning för tre veckor sedan. Där berättades om hur Försäkringskassan i Lidköping hade betalat ut premier på 700 kr till handläggare som skrivit fram ärenden för att förtidspensionera personer som varit sjukskrivna. Och jag vill hävda att även om det är socialförsäkringsnämnderna som – självklart – varit beslutsfattarna handlar det likväl om ekonomisk stimulans för att förbereda förtidspensioneringar. I praktiken har alltså Uppdrag granskning rätt.

Men att jag valt att interpellera beror inte bara på denna enskilda händelse, utan det beror främst på att Lidköpingsfallet belyser en misslyckad och felriktad regeringspolitik. Jag tror att det är otroligt viktigt att både Berit Andnor och Hans Karlsson verkligen tar in denna varningssignal.

Mycket skulle kunna sägas om hur felaktigt det är att med ekonomiska stimulanser uppmuntra handläggarna att skriva fram förtidspensionsärenden. Regelverket – som säger att möjligheterna till rehabilitering ska vara uttömda innan personer beviljas förtidspension – riskerar att åsidosättas när personalen får ett ekonomiskt motiv att göra en viss bedömning.

För den enskilde – i programmet en kvinna vid namn Britt-Marie Nakos – innebär det att utsikterna att få del av hjälp och rehabilitering försämras och att kopplingen till arbetsmarknaden förstörs.

För samhället innebär det visserligen en kortsiktig ekonomisk vinst att den dyrare sjukpenningen ersätts med den billigare förtidspensionen. Men samtidigt byggs ett långsiktigt försörjningsåtagande ut för alltfler människor. Alltfler unga människor förtidspensioneras och hinner kosta flera miljoner per person innan de går över i det vanliga pensionssystemet.

Nu talar Hans Karlsson om försäkringskassornas ärendebalans, och det han säger är väl egentligen att det är nödvändigt att snabbt beta av de längre sjukskrivningsfallen för att kunna få en bättre process för nya sjukskrivningsfall. Snabba förtidspensioneringar nu ska öppna för en bättre rehabilitering senare.

Jag måste protestera. Det kan inte vara okej att offra en generation av långtidssjukskrivna för att Socialdemokraterna fortfarande inte har lyckats skapa en fungerande apparat hos försäkringskassorna.

Det är faktiskt så, Hans Karlsson, att ministern och Försäkringskassan måste klara av båda uppgifterna samtidigt, en förbättring av arbetet med uppföljning och rehabilitering av nya sjukskrivningsfall och ett så bra arbete som möjligt med offren för tidigare misslyckanden.

Det är inte acceptabelt att bara stryka ett streck över gamla ärenden för att få rådrum att handlägga de nya. Det är omänskligt och det är ekonomiskt förödande.

Och eftersom jag sitter med i socialförsäkringsutskottet, som även har hand om asylpolitiken och den segdragna frågan om en bättre asylprocessordning, kan jag inte låta bli att fråga: Vad är det med er socialde-

mokrater som gör att alla myndigheter tycks hamna på efterkälken och får problem med sina – som ni uttrycker det – ärendebalanser när ni sitter i regeringsställning? Jag tycker att det känns som om den svenska förvaltningen befinner sig i en allvarlig kris.

Herr talman! Hans Karlsson har i sitt interpellationssvar indirekt medgivit att snabba pensioneringar av långtidssjukskrivna är nödvändiga för att lägga grunden till en bättre uppföljnings- och rehabiliteringsprocess framöver. Mina frågor är då: Är detta korrekt uppfattat? När får vi se faktiskt resultat? När får vi se en rehabiliteringsapparat som fungerar och sjunkande tal över antalet nybeviljade förtidspensioner?

Anf. 18 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Man kan mycket väl diskutera det lämpliga i att ha premier av olika slag. Det är inte min fråga, utan det är en fråga för arbetsgivarna och arbetstagarna att klara ut hur man lönesätter arbete ute på myndigheterna.

Men, Birgitta Carlsson, påstå inte att man har ett system i Västra Götaland som premierar en viss sorts beslut, att man premierar dem som ser till att personer blir förtidspensionerade. Så är det ju inte, utan det handlar om en premie för ett ärende som skrivs fram och som sedan ska beslutas i socialförsäkringsnämnden. Vi kan väl prata om det som faktiskt sker.

Jag tycker att det är trist, Birgitta Carlsson, med beskyllningar om näst intill mygel. I interpellationen, till exempel, använder sig Birgitta Carlsson av formuleringen ”Operation sopa sjukskrivningarna under mattan”.

Vår politik tål mycket väl både dagsljus, diskussion och kritik. Vi visar upp praktiskt taget allting. Det finns nästan inte ett enda resultat från sjukskrivningsprocessen, antalet sjukskrivna, ärendebalanser och inte minst från alla de rapporter om hur det står till med behandling av sjukskrivningsärenden, attityder och vad det nu kan vara. Vi visar upp allt, och det är minsann inte alltid till regeringens fördel. Men vi döljer min själ ingenting, och vi försöker inte att luras och mygla. Vi vidtar åtgärder som vi tror på.

Ska vi prata om resultaten vill jag säga att det är sant att förtidspensioneringarna ökar därför att långtidssjukskrivningarna har ökat. Det är inte bra. Det är ett misslyckande att vi har haft en så kraftig ökning av antalet långtidssjukskrivningar. Av det följer att vi nu får ett högre antal förtidspensioneringar.

Den stora 40-talistkullen, som befinner sig i den ålder då man typiskt sett riskerar att bli sjuk, långtidssjukskriven och förtidspensionerad, består av många personer. De kullar som går ur förtidspensioneringar och som i dag är 65 år består av få personer. Det vet vi alla. Vi kan vårt lands demografi. Det går färre ut, och det kommer flera in. Det beror på olika saker. Det gör att vi nu har många i förtidspensionering.

När jag tittar på alternativet, vad Centerpartiet vill, upptäcker jag praktiskt taget inget annat än det regeringen föreslår. När jag tittar på hur ni har presenterat budgetsiffror för förtidspensioneringarna ser jag att det skiljer ett par hundra miljoner på en omslutning på 73 miljarder. Det är ju felräkningspengar – det är ju ingenting. Ni tror och tycker inte själva att ni har en politik som på något annat sätt än den regeringen har skulle

minska antalet förtidspensioneringar – antagligen på grund av att ni gör samma analys som vi: Det vi har bakom oss får vi dras med ett tag i form av många förtidspensioneringar. Det viktiga och det som vi faktiskt har lyckats med är att minska inflödet till sjukskrivningarna. Ett minskat inflöde kommer att leda till att färre så småningom blir långtidssjukskrivna och förtidspensionerade. Det är den stora tillgången i den politik som vi har bedrivit de senaste åren.

Anf. 19 BIRGITTA CARLSSON (c):

Herr talman! Jag håller med Hans Karlsson om demografibeskrivningen om att vi fyrtiofem är väldigt många och att det är viktigt att vi har en balans i systemet. Men när det gäller pengar vet jag inte hur Hans Karlsson har läst vårt budgetförslag. Det är åtskilligt mycket mer pengar som vi vill ha med för att mycket snabbare än i dag få fler människor till rehabilitering och att man ska ha en rehabiliteringslots som hjälper människor från början, så att de inte som nu går så länge innan några som helst åtgärder vidtas. Man måste göra allt som står i ens makt för att få människor tillbaka till arbete.

Lidköpingsfallet är inte bara uppseendeväckande därför att det är ett exempel på olämplig, möjligen också olaglig, myndighetsutövning. Det är också den yttersta konsekvensen av en misslyckad politik mot ohälsa, som vi ser det, en politik som ger upp kampen för att få fler människor tillbaka i arbete och i stället riktar in sig på att hyfsa statistiken. Jag håller inte med Hans Karlsson om att det inte är att dölja någonting när man ser till att så snabbt som möjligt få ut människor från sjukskrivning till förtidspensionering. Det är inte sjyst att jobba med de här frågorna på det sättet.

Jag tycker att det är en politik som syftar till att sopa sjukskrivningarna under mattan. Jag vet att jag har haft med det uttrycket tidigare i debatter: ”Operation sopa sjukskrivningarna under mattan”. Jag gjorde det i en debatt i oktober förra året. Jag tycker att det är ett faktum att man ser en röd tråd i regeringens politik på detta område. Om vi tittar på hur målet att halvera ohälsan har formulerats och om vi tittar på de lagar och direktiv om snabbare förtidspensioneringar som har givits till försäkringskassorna så ser vi en tråd som lyser klarröd: Sjukskrivningarna ska minskas genom att föras över i förtidspension. Regeringens mål för det den kallar halverad ohälsa går ut på att antalet sjukpenningdagar ska halveras och att antalet nybeviljade förtidspensioner inte får öka – men från vilken nivå? Jo, rekordnivån 2002. I budgetpropositionen i höstas skrev regeringen att det målet fick överskridas endast enstaka år. Förtidspensionerna är diket som ska dränera sjukpenningdagarna, och med detta breda dräneringsdike, som enligt regeringens egna mål tillåter att 64 000 personer förtidspensioneras varje år, blir det möjligt för regeringen att halvera sjukpenningdagarna utan att en enda person som blivit långtidssjuk rehabiliteras och återgår i arbete. Det är också i det ljuset vi måste se den så kallade tolv månadersregeln, som infördes den 1 juli 2003. Försäkringskassan ska senast efter tolv månader med sjukpenning pröva möjligheterna till förtidspensionering, och jag kan då upplysningsvis berätta att det under 2004 var ca 75 000 personer som gick från sjukskrivning till förtidspension.

Det som har hänt i Lidköping och måhända även på andra orter är att Försäkringskassans chefer har lyssnat till husbondens röst. Även Berit Andnor och arbetslivsminister Hans Karlsson medger säkert att Lidköpingskassan gjort ett övertramp, men beteendet är bara den yttersta konsekvensen av en politik som ställt likhetstecken mellan att minska ohälsa och att påskynda förtidspensionering.

Jag måste alltså fortsätta fråga: Ser arbetslivsministern något samband mellan regeringens signaler och Lidköpingskassans stimulans till duktiga statistikhyfsare? Tänker ni göra något åt detta, till exempel genom att föreslå att tolv månadersregeln upphävs eller förtydligas?

Anf. 20 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Jag hugger tag i det sista: Ser statsrådet något samband här? Nej, det gör jag inte! Det belöningsystem man har i Västra Götaland har funnits där mycket längre än sedan regeringen formulerade det här målet. Tyck att det är bra eller dåligt, men det har funnits där redan tidigare. Man har inte kommit på detta nu.

Vårt mål är formulerat så att det ska gå att se att sjukpenningdagarna minskar och att de inte minskar genom att vi manipulerar med förtidspensioneringar. Därför har vi formulerat målet så att vi kan läsa av både antalet förtidspensioneringar och antalet minskade nettodagar. Det vi har satt upp som ett riktmärke är 2002 års nivå, 64 000 nybeviljade förtidspensioneringar. Det kan naturligtvis diskuteras om det är onödigt högt, men det fina med detta är att Birgitta Carlsson med flera här i kammaren hela tiden kan utvärdera hur regeringen bär sig åt. Det skulle vara dumt av oss, till och med korkat, om vi mot bättre vetande skulle försöka manipulera för att ta hem något slags politisk poäng på det ena och förlora på det andra. Det är klart att vi inte gör. Vi har säkrat det för att slippa bli beskyllda för mygel.

Sedan kan man ifrågasätta om våra åtgärder är tillräckliga, om de är effektiva och om de är bra för människor. Allt detta ska vi göra, och vi ska ha en debatt om det. Vi kan till och med ha en debatt om vilka alternativen är till den politik som regeringen står för.

Det alternativ som Centern och Birgitta Carlsson erbjuder tål också att visas upp. Ni föreslår att man ska bekämpa ohälsan till exempel genom att sänka ersättningsnivåerna. Jag tror inte att man bekämpar ohälsan så – det tror jag inte att ni heller tror – men jag tror att ni minskar kostnaderna. Det tror jag också att ni tror. Det syns också på era siffror i motionen. Det blir billigare för staten om folk får sämre ersättning när de är sjuka. Ni för över ungefär 7 miljarder, kanske till och med 10 miljarder, till de sjukskrivna att betala genom sänkt ersättningsnivå. Ni vill förbättra i rehabiliteringsprocessen, det ser jag. Ni har idéer om det, och ni har drivit det länge. Jag kan den politik som ni bedriver där. Ni har en idé som ni tror på. Det ska man ha respekt för.

Vi tror inte på idén att sänka ersättningsnivån, därför att det blir för kostsamt. Folk kommer att gå till jobbet trots att de är sjuka, dessvärre. Däremot tror jag på idén att öka de ekonomiska incitamenten på arbetsplatserna och för arbetsgivaren. Det har vi gjort. Det syns redan. Det kommer att visa sig i form av resultat att antalet långtidssjukskrivningar minskar ytterligare. De har minskat, ska vi komma ihåg, från 138 000 för ett par år sedan till 112 000 i dag. De minskar. Jag medger att många av

dem som tidigare var långtidssjukskrivna nu är förtidspensionerade. Men tittar man på hela gruppen och ser på inflödet till sjukförsäkringen så är inflödet, nya sjukfall, på 1997 års nivå, då det var lågt. Vi tyckte alla att det var lågt. Där är vi i dag. Det kommer att leda till att det blir färre förtidspensioneringar i framtiden.

Anf. 21 BIRGITTA CARLSSON (c):

Herr talman! Jag kan ta frågan om ersättningsnivåerna först. Det stämmer som Hans Karlsson säger att vi vill sänka för den som inte har försörjningsansvar, men vi vill inte sänka rakt av för alla. Det vet säkert arbetslivsministern också väl om.

När det gäller mygel och manipulation har jag inte sagt så någon gång. Det är arbetslivsministern som själv använder sig av de uttrycken. Men jag har förväntningar på att Hans Karlsson ska lyssna på alla de personer som egentligen mot sin vilja, utan att riktigt rejält känna att de blir hörda, förs över från sjukförsäkring till sjuk- och aktivitetsersättning. Jag har träffat åtskilliga av de kvinnor som har haft en stor del av sin arbetskapacitet kvar, men de har inte orkat arbeta 100 %. De har inte haft möjlighet att gå tillbaka till sin gamla arbetsplats.

Jag hade inget val, Birgitta, sade de till mig. Man fick antagligen inte vara sjukskriven längre utan det var förtidspension som gällde. Det rör sig inte om bara en kvinna utan flera. Man hade kunnat arbeta med rehabilitering och gett dem möjligheter att ta till vara den arbetskraftsresurs som ändå fanns kvar trots att den var nedsatt. Då hade det blivit en vinst för samhället i stället för, som i dag, en kostnad.

Jag har förväntningar på arbetslivsministern att det borde finnas en stimulans för att hjälpa människor tillbaka till arbete i stället för att hjälpa dem ut från systemet. De måste få känna att de fortfarande har en plats i dagens samhälle, att vi behöver dem. Ingen mår väl av att ställas vid sidan, av att man säger: Du duger inte längre utan det är förtidspension som gäller för dig. Vi har ingen nytta av den arbetskapacitet du har kvar.

Jag hoppas verkligen att man kommer att göra allt vad man kan för att ta till vara den resurs som ändå finns kvar hos var och en av dem som finns i systemet.

Anf. 22 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Låt mig till att börja säga att den så kallade tolv månadersregeln, som innebär att Försäkringskassan senast efter tolv månader ska pröva om det föreligger rätt till förtidspension, inte är till för att snabba på förtidspensioneringarna av något slags manipulativt skäl, som Birgitta Carlsson antyder. Den är till för att bryta, så att personer som är sjukskrivna inte går utan åtgärder flera år. Vi har ju sett sådana fall där man går sjukskriven utan behandling, kanske utan medicinsk rehabilitering, utan arbetslivsinriktad rehabilitering. Det är något jag ogillar starkt.

Man går kanske sjukskriven trots att man för länge sedan skulle ha fått ett beslut om förtidspensionering. Vi vill skynda på det, av alla de skäl jag har nämnt. Vi har en skyldighet gentemot försäkringen att människor är försäkrade på rätt sätt, att de är på rätt ersättningsnivå. Dessutom ska det sättas in åtgärder i tid så att man inte låter människor gå

sjukskrivna för länge slentrianmässigt. Det är skälet till tolv månadersregeln.

Jag känner till Centerns förslag, Birgitta Carlsson, som innebär en ersättningsnivå på 70 %. Det är inte sämre för alla. Det är sämre för vissa, det vet jag också. Dessvärre tänker sig Birgitta Carlsson regera ihop med ett parti som är dramatiskt mycket tuffare, som föreslår sänkta ersättningsnivåer ned till 65 % både för förtidspension och sjukpenning och dessutom a-kassa.

Anf. 23 TALMANNEN:

Interpellanten kan inte hantera den frågeställningen, för hon har ingen möjlighet att göra fler inlägg. Jag vädjar därför till statsrådet att inte gå in på ett annat partis ställningstagande.

Anf. 24 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Herr talman! Därför säger jag att vi inte vet hur det blir med detta. Det får vi se när alliansen har pratat sig samman. Jag känner väl till Centerpartiets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2004/05:386 om krav för socialbidrag

Anf. 25 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Mauricio Rojas har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att minska socialbidragsberoendet, om jag avser att införa en jobb- och utvecklingsgaranti för beviljande av socialbidrag samt om jag avser att ålägga kommunerna att de måste ställa krav på motprestation i form av arbete kombinerat med deltagande i utvecklande aktiviteter för att bevilja socialbidrag.

När socialdemokratin återvann regeringsmakten 1994, hade Sverige genomlidit tre år av exempellös dålig ekonomisk utveckling. Arbetslösheten hade trefaldigats, över 400 000 jobb hade försvunnit, antalet socialbidragstagare hade ökat kraftigt och bidragskostnaderna skjutit i höjden. Allt färre kunde leva på sitt arbete. Allt fler tvingades leva på a-kassa och socialbidrag.

Efter den socialdemokratiska regeringens sanering av statsfinanserna 1994–1997, kom det så småningom också att vända på arbetsmarknaden. Den öppna arbetslösheten minskade kraftigt, och i takt med det också kostnaderna för socialbidrag. Sedan 1997, när socialbidragskostnaderna var som högst, har antalet socialbidragstagare minskat med 44 %, och kostnaderna har minskat med en tredjedel. Allt fler kunde leva på sitt arbete. Allt färre hänvisades till bidrag.

Detta skedde trots att Sverige under denna tid också tog emot en stor mängd flyktingar, från bland annat forna Jugoslavien. Sett ur det perspektivet, kan knappast något annat land uppvisa en lika snabb förbättring på socialbidragsområdet. Det visar på den underliggande kraften i svensk arbetsmarknadspolitik. När den fungerar som bäst, klarar den av att inte bara minska socialbidragsberoendet kraftigt, utan också att ta

hand om grupper som annars har svårt att komma in på arbetsmarknaden, till exempel nyanlända flyktingar.

Under det senaste året har vi emellertid sett att socialbidragskostnaderna återigen ökar. Förklaringen ligger i att arbetsmarknaden har försämrats och att arbetslösheten ökat. Det är mycket oroande. Människors förmåga och vilja till arbete är nationens viktigaste tillgång. Arbetslöshet innebär inte bara att människor inte får komma till sin rätt, utan skapar också sociala problem och utanförskap. Arbetslöshet är alltid ett slöseri med människors resurser och kompetens. Alla förlorar på arbetslöshet – såväl den arbetslöse som samhället i stort. Därför är kampen för full sysselsättning alltid socialdemokratins viktigaste uppgift.

För att minska bidragsberoendet, måste sysselsättningen öka. En förutsättning för ökad sysselsättning är en stark ekonomisk tillväxt. Sverige har vid en internationell jämförelse en mycket hög tillväxttakt, och det gäller nu för regering och riksdag att vidta åtgärder för att denna tillväxt också ska få genomslag i ökad sysselsättning. Det kan till exempel ske genom utbildningsinsatser, för att säkerställa att det finns utbildat folk för de jobb som uppstår och som företagen efterfrågar. Det kan också gälla åtgärder för att underlätta investeringar och nyanställningar. Den ekonomiska politiken, som den utformats av regeringen och samarbetspartier, är inriktad på sådana åtgärder. Många prognoser tyder också på att vi nu står inför en sysselsättningsuppgång, och att våra åtgärder haft avsedd effekt.

Också våra bidrags- och försäkringssystem behöver moderniseras. När det gäller socialbidragen så har ett problem varit att den som går på socialbidrag inte i tillräcklig utsträckning givits möjlighet till aktiva åtgärder, såsom utbildning och praktik. 1998 infördes dock en ny bestämmelse i socialtjänstlagen, vilken gör det möjligt för socialnämnden att ställa krav på den som får försörjningsstöd att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Arbetslinjen gäller också för socialbidragstagare. En person som bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande ska aktivt söka arbete och också ta anvisat arbete om det erbjuds. Majoriteten av socialbidragstagarna är inskrivna på arbetsförmedlingen. De socialbidragstagare som, inom rimlig tid, kan bedömas få ett arbete med hjälp av de insatser arbetsförmedlingen förfogar över ska också erbjudas sådana. Man måste också vara beredd till motprestationer för att få ekonomiskt bistånd – till exempel delta i utbildning, söka jobb aktivt eller ta en praktikplats. Mycket tyder emellertid på att aktiva insatser, i kombination med krav om motprestation, erbjuds denna grupp i alltför liten utsträckning. Ett annat problem är att socialbidragen är konstruerade så att marginaleffekterna för att ta ett arbete ofta blir mycket höga.

Regeringen vill genomföra en socialbidragsreform. Därför tillsatte regeringen för en dryg månad sedan en särskild utredare för att göra en översyn av de insatser samhället erbjuder personer som är beroende av socialtjänstens försörjningsstöd. Utredarens förslag ska syfta till att stärka arbets- och kompetenslinjen genom högre krav på aktivitet, stärka de ekonomiska drivkrafterna för arbete, ta till vara all kompetens oavsett kön, ålder och etnicitet, sätta individen i centrum och tillämpa regelverket enhetligt samt förtydliga och förbättra ansvarsfördelning och samverkan mellan stat och kommun.

Utredaren ska redovisa sina förslag senast den 1 november 2006. Därefter ska regeringen ta ställning till hur en socialbidragsreform, som stimulerar till arbete och utbildning, ska utformas.

Prot. 2004/05:86
8 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 26 MAURICIO ROJAS (fp):

Herr talman! Tack, statsrådet. Det var verkligen ett intressant svar. Jag konstaterar att vi delar en oro, att det finns en medvetenhet om problemen med nuvarande socialbidrag och att en reform måste komma till stånd. Jag ser också att det finns en medvetenhet om bristerna vad gäller aktivering av de personer som i dag kan arbeta och behöver söka socialbidrag. Det är verkligen viktigt att fastställa.

Jag ska inte diskutera Morgan Johanssons historieskrivning. Jag förstår att du gör den, och det är helt okej. För mig är det intressantare att konstatera att det finns en utveckling i Sverige som är oroväckande på lång sikt. Man kan jämföra toppen på den senaste högkonjunkturen med den föregående, det vill säga ungefär 1990 jämfört med början på 2000-talet.

Vi kan då konstatera att sysselsättningen minskat kraftigt, det vill säga de framsteg som gjordes från 1997 och framåt räckte inte riktigt. Vad gäller socialbidraget kan vi konstatera att kostnaderna ligger ganska högt. Om man jämför siffran för 2004 med siffran för 1990 – givetvis i fast penningvärde – ligger vi nästan 40 % över. Den exakta siffran är drygt 37 %.

Det handlar inte om fler personer som behöver socialbidrag, men de som behöver det behöver mycket mer och under längre tid. Det är givetvis något som vi måste ta tag i. Därför välkomnas ministrernas medvetenhet. 2004 var ett dåligt år, det vet vi alla och det erkänner också ministern. Den positiva trend som vi hade från 1997 till 2003 vändes, och efter sex sju år ökade socialbidragskostnaderna med ungefär 5 %; det beror på hur man räknar, men de ökade i alla fall, vilket är ganska oroväckande.

Vi har nu en utredning som ska lämna sitt slutbetänkande omkring den 1 november. Varför vänta så länge? Kan vi vänta så länge? Har vi inte tillräckligt med erfarenheter, beredskap och historier som skulle kunna ge oss åtminstone en grund för att lite fortare ta tag i frågan?

I politiken låter kanske inte två år, eller nästan två år, så värst mycket. Man måste förbereda och göra saker på ett bra sätt, men för de människor som behöver komma ut ur utanförskapet och ta sig ur bidragsberoendet är det för lång tid. Det gäller människor som ofta redan väntat alldeles för länge. Det finns en senfärdighet i reaktionen som jag är lite bekymrad över.

Anf. 27 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Vi har samlats i dag för att bevittna ännu ett sorgligt kapitel i historien om Folkpartiets förfall och eventuellt också ett kapitel i hur regeringen vänder kappan efter vinden när attackerna kommer. Låt oss se hur debatten utvecklas och om detta stämmer eller ej.

När socialtjänstlagen inrättades 1982 drev Folkpartiet en borgerlig vänsterlinje. Jag kan vara kritisk mot att den var borgerlig, men det var dock en vänsterlinje. Det handlade om att slutgiltigt avskaffa fattigvården, och man försökte komma bort från tanken på att människor var lata

och inte ville arbeta och göra rätt för sig. Men nu undrar man, herr talman, vilka *spin doctors* som fått Folkpartiet att vrida sig så många gånger runt sin egen axel att de stannat på den märkliga slutsats som vi får höra i dag.

Försörjningsstödet är enligt vår uppfattning det yttersta skyddsnätet för dem som saknar annan inkomst. Många av dem som i dag periodvis helt eller delvis uppbär försörjningsstöd gör det därför att de saknar arbete. De allra flesta av dem vill inget hellre än att ha ett jobb för att kunna försörja sig själva och sin familj. De söker också jobb på alla tänkbara sätt. Vi läser i tidningsintervjuer om människor som sökt hundratalas jobb, men eftersom de har "fel" efternamn blir de inte ens kallade till intervju. Det sätter spår i människor. Man blir avvisad. Man är inte behövd. Man känner sig alltmer som en belastning.

Vittnesmålen från många klienter och deltagare i verksamheter som Jobbcentrum i Skärholmen och Uppsalamodellen visar att människor också upplever sig oerhört kränkta för att de blivit placerade i meningslösa verksamheter som inte leder till några nya jobb. Det är viktigt att lyssna på dessa människor, för de har samma människovärde, samma rätt till värdighet, som alla vi som samlats här i dag.

Herr talman! Redan i dag finns ett krav på att man ska stå till arbetsmarknadens förfogande om man uppbär ekonomiskt bistånd. Vad gör då Mauricio Rojas och Folkpartiet egentligen? Slår de bara in öppna dörrar? Är det det som det handlar om? Kan vi avsluta debatten, gå hem, ta en kopp kaffe och sysselsätta oss med något annat? Nej, så enkelt ska det inte bli för Mauricio Rojas och Folkpartiet.

Det finns två bakomliggande skäl. För det första vill man slå sönder kollektivavtalen och den svenska modellen på arbetsmarknaden. I interpellationen sägs nämligen att "jobbgarantin ska ge en ersättning högre än socialbidraget. Denna ersättning bör överstiga socialbidragsnormen för en vuxen person men understiga nivån för de lägsta avtalsenliga lönerna på arbetsmarknaden." Tydligare än så kan det inte formuleras.

För det andra vill man skuldbelägga invandrare i synnerhet för att därigenom signalera till alla dem som vill ha hårdare tag i allmänhet. Det är synd att Folkpartiet valt den vägen. Nu krävs det att de bemöts av en samlad arbetarrörelse, inte en arbetarrörelse där det största partiet ännu så länge väljer att gå halva vägen genom att säga: Ja, kanske behöver vi se över de ekonomiska incitamenten i socialbidragssystemet. Kanske behöver vi titta på det. Mauricio Rojas och Folkpartiet kanske ändå har en poäng när de säger att människor inte vill bidra.

I stället krävs en samling för arbete åt alla, sex timmars arbetsdag med bibehållen lön – vilket är fullt möjligt att genomföra – anställningar i offentlig sektor – som måste tillåtas växa – pengar till kommunerna så att de kan anställa, rätt till heltid eftersom en del av dem som uppbär socialbidrag gör det för att de inte har en heltidsanställning. Den strukturella diskrimineringen måste dessutom bekämpas.

Detta borde vara arbetarrörelsens samlade svar. Morgan Johansson har hittills inte nämnt ett ord om det. Jag förväntar mig att han, som en företrädare för arbetarrörelsen, tar strid mot Folkpartiet.

Anf. 28 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Folkpartiet kräver att alla som uppbär försörjningsstöd, även nyanlända flyktingar, ska motprestera för att få ersättning. Förslaget kommer från ett parti som brukar påstå sig vilja sätta individen i fokus. Nu betraktar de i stället människorna i klump och lägger fram ett förslag som bygger på grupptänkande. Det är ett steg bort från den liberala tradition som de tidigare värvat. Det får mig att undra vad de egentligen är ute efter.

Socialdemokratins mål är full sysselsättning. Alla som vill och kan ska ha ett arbete. Vår övertygelse är att ett jobb och en egen inkomst är grunden för frihet. Dessutom är människors vilja till arbete och egen försörjning grunden för välfärden och för det rättvisa samhället. Kort sagt: Jobben kommer främst. Efter några tuffa år ser vi nu de första tecknen på att arbetslösheten kan gå ned och därmed också socialbidragen.

Men vi är inte nöjda. Tvärtom är vi beredda att göra ytterligare insatser för att öka antalet jobb, inte minst bland invandrade svenskar. Vi står för de bryggor som skapar trygghet när människor blir sjuka och arbetslösa, de bryggor som finns i sjukförsäkring och a-kassa, vilket ger de drabbade trygghet.

För oss socialdemokrater är det viktigt att tryggheten inte missbrukas och därigenom låser in människor i utanförskap. Därför pågår ett kontinuerligt arbete med att stävja fusk – nu senast i form av förslag om samkörning av register och genom att vässa det stöd som människor får för att kunna komma tillbaka till ett arbete. Om det är den linjen Folkpartiet vill stödja välkomnar jag det, men Leijonborgs och Rojas avsikter är svårtolkade.

Herr talman! Bland dem som uppbär försörjningsstöd finns människor som enbart räknas som arbetslösa. De kan arbeta men får helt enkelt inga jobb. Därför har många kommuner tagit initiativ i enlighet med den förändring som skett i socialtjänstlagen för att stödja och hjälpa människor att komma tillbaka till arbete. Skärholmen i Stockholm är ett exempel, men det finns många fler. I Malmö har vi arbets- och utvecklingscentrum där man fokuserar på varje enskild individs förmåga, utbildning och erfarenheter och utifrån det hjälper och stöder människor att komma tillbaka till arbete.

När det gäller nyanlända invandrare är introduktionsersättningen oftast kopplad till svenskundervisning, introduktion, praktik, validering och mycket mer. Inte sällan är det insatser som görs på heltid. Med andra ord görs redan mycket av det som Folkpartiet efterfrågar.

Så vad är det Folkpartiet vill? Är det så att Folkpartiet tänkt sig att andra grupper som i dag uppbär försörjningsstöd i framtiden ska motpresteras för att få ta del av den grundläggande tryggheten? Vilka gäller det i så fall? Det skulle jag gärna vilja ha svar på. Eller är det så som Kalle Larsson säger att man bakvägen vill genomföra en rejäl lönesänkning för breda folkgrupper? Att anklaga Rojas och Folkpartiet för främlingsfientlighet för att de presenterat förslaget är en överdrift, men visst har Folkpartiet med detta förslag blivit mer löntagarfientligt.

Det är i och för sig ingenting överraskande. Sedan en tid tillbaka har vi i utspel efter utspel sett hur partiledningen med Leijonborg i spetsen driver en konsekvent politik som styr partiet in i högerdikedet. Samtidigt kan den hårda kritiken mot Folkpartiet inte komma som en överraskning.

Folkpartiets talesman i integrationsfrågor Mauricio Rojas beskriver invandrare i en intervju i slutet på förra året genom att säga: De har fått en fuskamentalitet. De får sitt bidrag, tittar på tv och köper halalkött. När han gör det får han och Folkpartiet räkna med lite mothugg.

Anf. 29 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag är ganska glad för den här debatten. Den kan användas till att dra upp en del linjer och tydliggöra dem. Det är kanske lite underligt att frågan lyfts av Folkpartiet. När Folkpartiet styrde nästan fördubblades antalet socialbidragstagare. Nu står Mauricio Rojas som var med och nästan fördubblade antalet socialbidragstagare och oroar sig för att vi inte får ned antalet tillräckligt snabbt. Det är kanske lite genant.

Det som finns i botten är att vi måste driva en politik för högre tillväxt och fler jobb. Det är det enda som fungerar på sikt och det som vi måste inrikta oss på. Men vi måste också vara tydliga i att arbetslinjen ska gälla i försäkringssystemen och i socialbidragssystemen.

Socialdemokraterna har aldrig ryggat för det. Det handlar om att ställa krav på att ta anvisat arbete, att göra praktik och att delta i utbildning när det anvisas. Det handlar inte om att vända kappan efter vinden, Kalle Larsson, utan det är en klassisk socialdemokratisk hållning.

Det handlar om att skapa jobb och se till att arbetslinjen gäller. Fraser skapar inga jobb. Om vi hade lika många jobb som Kalle Larsson har fraser antar jag att vi skulle ha full sysselsättning. Gå inte in i den fällan. Båda delarna måste fungera.

Jag tror inte att vi har någon konflikt med Folkpartiet i den delen, nämligen att arbetslinjen gäller. Däremot finns det andra underliggande konflikter. En av dem nämns av Kalle Larsson. Det handlar om undergrävandet av kollektivavtalen. Det kanske egentligen är det som ligger bakom Folkpartiets förslag.

Vi såg för några veckor sedan den borgerliga attacken på kollektivavtalen i samband med Vaxholmskonflikten. Där skulle man använda let-tiska jobbare för att kunna pressa ned lönerna i byggsektorn.

Jag tror att det finns en stor risk att det kanske finns en dold dagordning här. Folkpartiet vill använda socialbidragstagare för att pressa ned lönerna för kommunalarbetarna.

Det är vad som finns i bakgrunden. De som i dag har socialbidrag ska jobba i äldreomsorgen och de ska luka i rabatter, som vi säger i Skåne, det vill säga rensa ogräs, för sitt socialbidrag. I förlängningen innebär det en lönesänkning för kommunalarbetarna.

I det här sammanhanget kan man också ta in förslaget som Folkpartiet har om avdrag för hushållsnära tjänster. Det finns också där bakom. Om man får ett avdrag för den typen av hushållsnära tjänster ska invandrarna som i dag har socialbidrag kunna få jobb. I bakgrunden på den dolda dagordningen finns en strategi att göra om socialbidragstagarna till en armé av hembiträden. Det är kanske den synen man ser framför sig.

Varenda morgon kl. 7 ska det gå en karavan av invandrare från Tensta och Rinkeby med tunnelbanans blå linje in till Kungsträdgården för vidare transport till Östermalm, där de ska jobba med att passa upp de rika. Dessutom ska skattebetalarna subventionera det. Det är Folkpartiet bild, om jag tolkar det rätt. Det är så den nya arbetsmarknaden i den nya sköna världen ska se ut.

Jag ska vara alldeles tydlig i detta. Det ska gärna vara ökade krav för socialbidrag. Det ska gärna vara mer av motprestation. Det ska gärna vara stärkt arbetslinje. Vi har en utredare som ser över just detta, Sture Korpi, och som ska lägga fram ett förslag till en sådan reform under nästa år.

Men Socialdemokraterna kommer aldrig att gå med på att socialbidragstagare används för att pressa ned kommunalarnas löner. Vi kommer aldrig att gå med på att socialbidragsproblemet används för att på nytt dela upp samhället i herrskap och tjänstefolk. Den politiken får Folkpartiet stå för ensamt.

Anf. 30 MAURICIO ROJAS (fp):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för det han sade. Han tog i lite, och det är okej. Det ska man göra lite då och då.

Det finns inte den minsta vilja eller avsikt att underminera kollektivavtalet. Vi har diskuterat det vi kallar för jobb- och utvecklingsgaranti.

Vi tänker oss att fackliga representanter, näringslivet och kommunala tjänstemän på lokal och kommunal nivå samlas och diskuterar. Vilka är de vettiga saker som kan göras, och som ingen känner sig hotad av? Finns det samhällsnyttiga uppgifter som någon kan ta?

Så ser jag förverkligandet av detta. Det ska inte ske genom konflikt och inte genom att hota någon. Det handlar om att hitta en möjlighet för människor som behöver en möjlighet.

Sedan vill jag mycket kort säga till mina ovänner på andra sidan att de måste vänta lite med att interpellera mig. Det är inte riktigt så att de kommer hit för att interpellera Folkpartiet. Jag vet inte hur det formellt ska gå till.

(TALMANNEN: Interpellationsinstitutet ger just möjlighet för kammarrens ledamöter i allmänhet att gå in i debatten. Jag tycker att argumentet inte bör vidhållas.)

Det är mycket bra, herr talman. Vi får kanske vänta till dess att vi får en ny regering för att de ska interpellera ministrar, men okej.

Jag frågade: Varför vänta så mycket? Vi har i Sverige erfarenheter som i Skärholmen, i Skurup och på andra ställen. De visar att man kan åstadkomma mycket goda resultat om man gör saker och driver en konsekvent aktivitetslinje.

Socialbidragskostnaderna har minskat med ungefär 30 % från 1997 och fram till år 2003 och 2004. Vi kan räkna på olika sätt. I Skärholmen minskade de med 45 %, och i Skurup minskade de med 65 %.

Om hela landet hade gjort som man har gjort som i Skurup hade vi förra året sparat 2 miljarder kronor. Men kronorna är inte det viktiga. Vi hade säkerligen sparat mycket sociala problem, och människorna hade mått bättre.

Jag vet inte om Skåne är så bra som exempel. Men hade vi gjort som i Skåne hade vi sparat 3,6 miljarder. Det borde vara intressant för finansministern men också för alla andra. Det är väldigt påtagliga resultat. Där finns erfarenheterna. De finns i Osby, i Eslöv och på många andra ställen.

Varför vänta nästan två år för att börja på riktigt med den reform som jag tror är brådskande? Den är kanske inte brådskande för de flesta människor i Sverige. Men den är brådskande för de människor som är mest utsatta. Vi måste göra så mycket vi kan för att hjälpa dem att komma i gång och att lämna utanförskapet bakom sig.

Vi skulle vilja dokumentera de konkreta exemplen. Varför saknar vi i dag underlag för att kunna gå vidare mer omgående? Varför väntar vi så mycket? Ni väntar faktiskt till efter valet. Kanske är det då en annan regering. Det låter lite som: Vi vill inte göra något nu. Därför tillsätter vi en utredning, och då slipper vi att göra något. Man borde börja redan det här året.

Anf. 31 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Mauricio Rojas är besvrad av att fler deltar i debatten. Låt mig återkomma till det allra sist i mitt anförande. Det är väl utmärkt att man kan få många synpunkter i en sådan här debatt och inte enbart stå ensam och försöka övertyga en minister?

I interpellationen står det klart och tydligt. Jag citerade det förut, och jag gör det igen. Det står: ”Denna ersättning bör överstiga socialbidragsnormen för en vuxen person men understiga nivån för de lägsta avtalsenliga lönerna på arbetsmarknaden”. Sedan säger Mauricio Rojas att detta inte handlar om att undergräva kollektivavtalen. Goddag yxskaft – det skulle man kunna säga att han svarar i det sammanhanget också.

Och vad gör egentligen Morgan Johansson? Jo, jag känner igen en del formuleringar. Nu börjar den socialdemokratiska själen trots allt långt inunder den grå ytan att vakna. Men vad är det utredaren ska göra? Jo, utredaren ska enligt svaret lämna förslag som syftar till att stärka arbets- och kompetenslinjen genom högre krav på aktivitet och stärka de ekonomiska drivkrafterna för arbete.

Kan inte Morgan Johansson i ett av de inlägg som han har kvar ändå redogöra för hur man utan att ifrågasätta kollektivavtalen stärker de ekonomiska drivkrafterna för arbete i det här sammanhanget? Handlar det om att sänka socialbidragsnormen, eller vad är det i så fall vi talar om? Det vore intressant att veta för tydlighetens skull.

Avslutningsvis är det intressant att såväl Luciano Astudillo som Mauricio Rojas ler och skrattar lite när man nämner sex timmars arbetsdag med bibehållen lön. Det är ett av de krav som jag tror är helt nödvändiga för att vi ska kunna komma till rätta med arbetslösheten. Vi har många andra.

Allra sist vill jag, för att Mauricio Rojas inte ska känna sig obekvämt alltför ofta, utmana honom på en politisk debatt. Du och jag träffas i Rinkeby Folkets hus – som jag i tio år har varit bosatt precis vid sidan av – när du vill! Du väljer datum. Vi debatterar. Antar du den utmaningen? Du har en chans att säga ja.

Anf. 32 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag noterar att Mauricio Rojas är obekvämt med och inte kan stå upp för det han säger: De har fått en fuskamentalitet, de lever på bidrag, tittar på tv och käkar halalkött.

Det är svårt att lita på en person som säger så offentligt och sedan står här och debatterar med statsrådet och säger att han bryr sig om de här

människorna och månar om deras situation. Det är synd att Mauricio Rojas inte vill kommentera det.

Det är också uppenbart att detta både undergräver kollektivavtalen och kommer att leda till lönedumpning i den kommunala sektorn.

Om det finns en massa nödvändiga samhällsnyttiga jobb som behöver göras – så kom med, Folkpartiet, och ge oss stöd i de satsningar på kommunerna som vi gör! Då kan vi anställa fler för att just göra de här nödvändiga samhällsinsatserna.

Dessutom är ett sådant här sätt att resonera tillväxtfientligt. Det är det här som förvånar mig. Man bör fokusera på individerna och på vilken utbildning och vilka erfarenheter de har, matcha dem med de jobb som finns och kanske ge lite extra utbildning som kan kräva ett eller ett och halvt år. Då kan de få jobb utifrån de erfarenheter som de har. I stället vill Mauricio Rojas att de ska kratta löv och ta hand om äldre. Det är jobb som i och för sig ska göras också, men som vi har kommunalarbetare till. Det är inte en tillväxtvänlig politik, Rojas! En civilingenjör ska inte kratta löv. Han ska helst bli civilingenjör. Det är det synsättet som jag tycker ska präglade oss när vi försöker förbättra politiken på området.

Anf. 33 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! På sätt och vis gäller det här Folkpartiets trovärdighet. Vi har inte den minsta vilja i världen att undergräva kollektivavtal, säger ni. Ska vi tro på det? Ska vi tro på det efter vad ni gjorde i Vaxholmsfrågan? Carl B Hamilton gick då ut och sade i mycket hårda ordalag att detta var en pyrrhusseger och att man förvägrade lettiska fattiga arbetare att komma till Sverige och konkurrera under kollektivavtalen.

Jag ser ett mönster, och det är att er arbetsmarknadspolitik förskräcker. Jag tror inte alls att jag har särskilt fel om jag säger att det bakom detta finns en dold dagordning och att den heter pressa ned kommunalarbetarnas löner! Jag tror inte att det finns någon lösning på hur det här ska se ut, men om Mauricio Rojas kan hitta en sådan så är han välkommen att försöka presentera den. Som det nu ser ut är det ändå samma strategi som i Vaxholmsfrågan, nämligen att pressa ned kommunalarbetarnas löner. Det är det som gäller.

Den andra frågan som jag tog upp tycker jag har en poäng. Den gäller det hushållsnära tjänsterna. Detta speglar också en del av människosynen. Vi står för en politik där vi säger att de som har socialbidrag bör få möjlighet till praktik, till utbildning och framför allt också till att få den kompetens som de ofta har med sig från sina hemländer översatt till riktiga betyg som gäller här hemma i Sverige. Vi ska motverka diskriminering så att de verkligen kan få jobb också. När vi står för den politiken så är Folkpartiets politik att de ska ta tunnelbanan in till Östermalm och tvätta och städa åt de rika där. Det är faktiskt en skillnad i synsätt. Därför är detta en diskussion som är intressant på mer än ett sätt.

Jag har absolut inga bekymmer med att ställa ökade krav på motprestation i olika former. Arbetslinjen ska gälla. Skärholmen, som Mauricio Rojas använder som exempel, är en del av storstadspropositionen. Det är en del av den satsning som vi gjorde och som Folkpartiet för övrigt var emot. Jag antar att ni nu har ändrat er i det avseendet.

Ska vi vänta på att minska socialbidragstagandet? Nej, vi *har* minskat det med 44 % från 1997. Vi fördubblar det inte, som när borgerliga rege-

ringar sitter. Vi halverar det nästan. Men det senaste året har vi en tendens till en ökning, och det beror på att vi har svårt med arbetsmarknaden. Därför måste vi sätta in alla åtgärder som vi kan från regeringens sida och från samarbetspartierna sida för att verkligen lyfta upp sysselsättningsfrågan och arbetsmarknadsfrågan.

Hur ska vi göra med just den här delen? Det var det som Kalle Larsson var inne på och bad mig utveckla. Det gällde också socialbidragen. Jag tror att ett bekymmer är att socialtjänsten och dess arbete borde renodlas. Jag tycker att de som bara är arbetslösa men som inte har några andra bekymmer – inget missbruk, inga psykiatriska problem och som inte är hemlösa – egentligen inte borde hanteras av socialtjänsten. De borde hanteras av försäkringskassa och arbetsförmedling. Om man får en sådan lösning, som i så fall är en ganska stor reform, så avlastar vi kommunernas socialtjänster så att de kan arbeta med det som de är bra på.

Man får också in den klientgruppen i arbetsmarknadspolitiken i stället så att de kommer att erbjudas utbildning, praktik och kompetenshöjande åtgärder i mycket större utsträckning än vad som i dag är fallet. Det är faktiskt ett bekymmer att de som i dag har socialbidrag erbjuds denna typ av åtgärder i alldeles för liten utsträckning. Det beskriver vi i de direktiv som vi alldeles nyligen har skickat ut till en utredare och som han ska försöka arbeta vidare med.

Anf. 34 MAURICIO ROJAS (fp):

Herr talman! Jag fick inte något svar, ministern, på frågan om varför ni väntar så mycket. Det skulle vara intressant att veta.

Du säger att det vände år 2004 och att socialbidragskostnader och antalet socialbidragstagare att öka. Men inte överallt! I Stockholm har vi till exempel Älvsjö och Liljeholmen, där man har tagit Skärholmens modell. Där minskar socialbidragen ganska kraftigt. Till och med under dåliga tider eller inte så goda tider kan man alltså göra mycket.

Därför hoppas jag att du förklarar för dem som lyssnar och för dem som kanske i dag väntar på att ni gör något varför ni väntar så mycket. Det *går* ju att förändra i dag. Svara på det, snälla du!

Kalle Larsson! När det gäller sex timmar och bibehållen lön så är det med sådana idéer som det slutar som det gör i alla de kommunistiska diktaturer som min vän här är vän av. Därför går det så illa. Du kan fortsätta med detta, men jag hoppas att du aldrig får makten i Sverige och kan förverkliga den här typen av idéer.

Vad gäller ditt debatterbjudande så väntar jag faktiskt på svar från Lars Ohly om att debattera de här frågorna. Om han inte vågar ställa upp så kan jag kanske tänka på ditt mycket trevliga erbjudande.

Astudillo! Du citerar gång på gång en intervju som är anmäld till Pressombudsmannen, och det vet du. Det har skickats ett mejl, och det är publicerat. Du använder en intervju som är anmäld för att vara fejkad, och du har inga betänkligheter. Det säger mycket mer om dig än vad det säger om någon annan. Du borde åtminstone vänta till dess att Pressombudsmannen säger något om intervjun. Var lite mer försiktig! Var lite ärligare! Vänta lite med att kasta smuts på andra.

Anf. 35 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag tycker att det har varit en intressant diskussion. Låt mig bara säga en sak om det här sista med kommunisthistorien. Vad jag vet har Frankrike genomfört en arbetstidsförkortning. Jag vet inte om det är en kommunistdiktatur. Det skulle vara intressant för Jacques Chirac att höra. Det jag vet om kommunistländerna är att de inte precis utmärktes av arbetstidsförkortningar. Det var snarare så att man fick jobba ihjäl sig. Jag tror att Mauricio Rojas också kan tycka att det var ett övertramp.

Jag tycker att det har varit en intressant diskussion på många sätt. Jag vill bara återigen klargöra vad som är regeringens linje här. Vi vill göra en socialbidragsreform. Det finns ingenting som hindrar att man kommunalt tar steg i denna riktning när man ser positiva exempel från andra håll när det gäller det som Mauricio Rojas är ute efter. När det finns positiva exempel kan man faktiskt ta till sig dem kommunalt också.

Men om staten ska försöka göra om i sina system är det ganska stora saker som vi i så fall måste ge oss på. Tillgången till arbetsmarknadspolitiska åtgärder och gränssnittet mellan socialtjänsten, det vill säga kommunerna, och Försäkringskassan och Ams, det vill säga staten, är några av dessa saker. Det tar en stund att reda ut detta.

Dessutom tror jag nog att debatten har gett prov på att det här är svårare än man kan tro. Vi har ju tidigare varit inne på riskerna för att pressa ned lönerna för dem som i dag utför en del av de arbeten som det verkar som om Folkpartiet skulle vilja att socialbidragstagare i stället ska göra. Där ser man att frågan är lite mer komplicerad än vad man i förstone kan tro. Om man ska göra en socialbidragsreform behöver man nog en stund på sig för att reda ut detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2004/05:399 om hivsmitta

Anf. 36 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Maud Ekendahl har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta så att fler asylsökande genomgår hälsokontroller samt huruvida jag gör bedömningen att det är rimligt att testa asylsökande för tuberkulos och hiv.

Antalet anmälda fall av hivinfektion låg under 1990-talet på en relativt konstant nivå med omkring 250 fall årligen. Under de senaste tre åren har det emellertid skett en kraftig ökning av antalet nyupptäckta fall i Sverige. Under år 2003 rapporterades 379 fall av hivinfektion. Den största ökningen har skett bland nyanlända heterosexuella personer från högendemiska områden. Flertalet var smittade redan före ankomsten till Sverige. Den inhemska spridningen av hivinfektion har däremot inte ökat. Det finns dock en rad omständigheter som talar för att det finns en risk för spridning även i det svenska samhället, bland annat den kraftiga ökningen av antalet fall av sexuellt överförbara sjukdomar.

Under åren 2000–2003 rapporterades omkring 420 nya tuberkulosfall per år varav ca 300 fall rapporterades i den utrikes födda befolkningen, främst bland personer från områden som även är drabbade av hög hivprevalens.

I juni 2001 genomförde FN:s generalförsamling en särskild session med fokus på hiv/aids-situationen i världen. Vid sessionen beslutades även att en global hälsofond skulle skapas i syfte att förhindra den globala spridningen av hiv/aids, men även spridning av tuberkulos och malaria. För att följa upp den deklaration som antogs i FN tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att göra en samlad översyn av samhällets insatser mot hiv/aids. Hiv/aids-utredningen överlämnade år 2004 sitt betänkande *Samhällets insatser mot hiv/STI* (SOU 2004:13). Betänkandet innehåller förslag till en samlad nationell strategi för hiv/aids och andra sexuellt överförbara sjukdomar.

Att uppmärksamma behov av smittskyddsåtgärder, till exempel att vid behov erbjuda provtagning för hiv och tbc, ingår för asylsökande i den hälsoundersökning som landstingen är skyldiga att erbjuda samtliga asylsökande enligt en överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om hälso- och sjukvård för asylsökande. Alla nyanlända personer ska enligt överenskommelsen på frivillig basis erbjudas hälsoundersökningar eller hälsosamtal snarast efter det att de har fått bostad i landstinget eller registrerats av Migrationsverket. Hur stor andel som i praktiken genomgår hälsoundersökning varierar över landet och över tid. Andelen förefaller dock till stor del vara beroende av vilka rutiner och resurser som finns, främst inom landstingen. Enligt en uppföljning som Landstingsförbundet genomfört avseende hälsoundersökningar genomförda år 2002 var antalet på många håll lågt eller mycket lågt. Utvärderingen visade dock att de allra flesta av dem som erbjuds en hälsoundersökning också genomgår en sådan.

Att inte samtliga asylsökande genomgår hälsoundersökningar är naturligtvis inte tillfredsställande vare sig för den enskilde eller för samhällets smittskydd. Det har emellertid tagits initiativ i syfte att förbättra rutinerna kring hälsoundersökningar för asylsökande. Till exempel höjdes ersättningen till landstingen för vård av asylsökande i samband med att överenskommelsen mellan staten och Landstingsförbundet förnyades i november 2004. Utredningen om mottagandevillkor för asylsökande (UD 2002:05) har även haft i uppdrag att ta ställning till hur direktiv 2003/9/EG om miniminormer för mottagandevillkor för asylsökande i medlemsstaterna ska genomföras i Sverige. I utredningens uppdrag ingick bland annat att ta ställning till om en bestämmelse om obligatoriska hälsoundersökningar bör införas i svensk rätt. I sitt betänkande (SOU 2003:89) föreslog utredningen bland annat att landstingens skyldighet att erbjuda hälsoundersökningar ska regleras i lag.

Enligt överenskommelsen mellan staten och Landstingsförbundet är landstingen skyldiga att erbjuda samtliga asylsökande en hälsoundersökning, och denna ska inkludera relevanta smittskyddsåtgärder. Jag instämmer till fullo i överenskommelsens intentioner. Det är viktigt, inte minst för de asylsökandes egen skull, att hälsoläget klarläggs, också med avseende på hivinfektion och tuberkulosinfektion. Om någon tackar nej till undersökning och misstanke finns att den enskilde bär på allmänfarlig sjukdom, bör man i enlighet med smittskyddslagens grundtanke om frivillighet först föra en dialog om skälen till detta. Uppnår man genom dialogen inte att personen i fråga accepterar att testa sig kan smittskyddslagens bestämmelser om tvångsundersökning komma i fråga.

Sammantaget pågår för närvarande såväl en bred översyn av samhällets insatser mot hiv/aids som en diskussion om att på frivillig väg få till stånd hälsoundersökningar för samtliga asylsökande som så önskar. Dessa förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Anf. 37 MAUD EKENDAHL (m):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka folkhälsominister Morgan Johansson för svaret. Det var ett innehållsrikt svar, men för den skull finns det en del frågor om de här problemen som man kanske behöver diskutera.

Anledningen till den här interpellationen i dag är att det tillfälliga, sammansatta utrikes- och socialutskottet för närvarande arbetar på ett betänkande rörande globala smittor med inriktning på hiv/aids och fågelinfluensa. Karaktären på det betänkandet är mer globalt, och tillhör man då socialutskottet, som jag gör, dyker det upp nationella frågor kring de här hivinfektionerna. Man ska ändå komma ihåg att även om vi har ett globaliserat samhälle påverkas ju Sverige av detta förhållande.

Även om antalet hivsmittade har hållits på en relativt låg nivå, har det, precis som ministern framhöll i sitt inledningsanförande, skett en ökning av antalet nyupptäckta fall i Sverige under de senaste tre åren. Det finns skäl till att öka beredskapen och medvetenheten totalt kring hivinfektioner på olika plan.

Ett annat konstaterande man kan göra är att den här ökningen av antalet smittade personer många gånger gäller sådana personer som är smittade före ankomsten till Sverige. Då kommer jag in på den fråga jag hade om hälsokontroller för asylsökande. Det är det ena.

Det andra gäller anknytningsfallen. De är faktiskt är ett ännu större problem, men det tänkte jag ta upp i mitt nästa inlägg.

Herr talman! Folkhälsominister Morgan Johansson och jag är överens om att det erbjuds hälsokontroller till asylsökande och att man i samband med dessa, om så erfordras, utför hiv- och tuberkulintest. Tuberkulintest sker före 18 års ålder, och på dem som är över 18 år gör man en lung-röntgen.

När man väl får tag på de människor som ska komma på hälsokontrollerna kommer en del. Ibland kan man uppnå riktigt bra statistik, kanske upp till 75 %. Men sedan är det precis tvärtom, och det blir väldigt stora problem här. Jag tror att ett stort problem ligger hos Migrationsverket och hos dem som ska kalla. Det kanske inte alltid fungerar däremellan. Ett annat problem är att asylsökande rör väldigt mycket på sig. Man flyttar runt till varandra och meddelar inte vart man flyttar. Man flyttar hit och dit. Det är väldigt rörligt på det området.

Jag vill därför ta upp frågan om man ändå inte skulle göra de här hälsokontrollerna obligatoriska. Jag vill inte som kollegan socialdemokraten Jan Emanuel Johansson ha obligatoriska hivtest, men jag undrar varför man inte kan sätta ned foten och ha obligatoriska hälsokontroller. Därigenom kan man ta upp med vederbörande vilka test som är lämpliga för just den personen.

Anf. 38 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag tycker att det är en bra fråga Maud Ekendahl har ställt. Jag tycker också att det finns en hel del skäl till oro.

Utgångspunkten är att vi nu har ett ganska lågt antal nyupptäckta fall av smitta i Sverige generellt sett. Det rör sig om kanske 300–400 per år, vilket internationellt sett är väldigt lågt. Samtidigt vet vi att spridningen av andra sexuellt överförbara sjukdomar, exempelvis klamydia, går väldigt snabbt. Vi slår nästan rekord månad för månad i antal nyupptäckta klamydiafall. Det talar för att riskbenägenheten, kanske framför allt bland ungdomar, när det gäller sex helt enkelt har ökat och att detta med att man ska skydda sig vid tillfälliga sexuella förbindelser inte längre finns i medvetandet. Om hiv väl kommer in i den gruppen talar detta för att risken finns att vi får en väldigt snabb spridning av hiv i ungdomsgruppen. Detta är en av utgångspunkterna i beredningen av den hivproposition vi nu håller på att ta fram.

Om man granskar siffrorna kan man se att precis som Maud Ekendahl säger ligger ökningen av antalet nyregistrerade fall huvudsakligen på dem som smittats utomlands och kommit till Sverige, alltså i huvudsak asylsökande. Där finns ökningen. Utöver detta finns förmodligen också ett stort mörkertal när det gäller anhöriginvandringen, alltså de som inte går igenom asylprocessen på samma sätt, vilket också Maud Ekendahl var inne på.

Jag tror att man måste gå på detta på ett par sätt. För det första tror jag att man ska slå fast att asylsökande måste få en hälsoundersökning. I dag finns det en överenskommelse mellan Landstingsförbundet och staten som säger att detta ska erbjudas, men siffrorna ligger ned emot och under 40 % för att det här erbjudandet verkligen ges – jag tror att det var 37 % när man tittade på det 2002 – vilket är helt oacceptabelt. Avtalet säger att alla faktiskt ska erbjudas en hälsoundersökning, och om man väl genomför det, det vill säga att alla erbjuds, visar det sig också att de allra flesta antar erbjudandet och blir undersökta. Jag tror att det är uppemot 95 % av dem som får erbjudandet som också säger: Javisst, det är klart.

Ett av bekymren är alltså just att denna överenskommelse inte verkar fungera. Nu finns ett förslag om att överenskommelsen mellan staten och Landstingsförbundet ska lagfästas, och det tycker jag är ett väldigt bra förslag. Det bereds också inom Utrikesdepartementet, som har hand om den här frågan.

Detta är viktigt. Naturligtvis är det viktigt för den enskildes skull att han eller hon får en hälsoundersökning, men det är också viktigt för andras skull som löper risk att smittas. Det är naturligtvis också viktigt att man får tillgång till medicin och behandling.

Om vi nu lyckas genomföra att alla blir erbjudna hälsoundersökning är frågan för det andra vad man ska göra med dem som säger nej, som inte vill. Det är delvis en akademisk fråga – som sagt ställer 95 % upp. Men då har vi faktiskt en möjlighet i gällande smittskyddslag. Om det finns misstanke om att någon bär på en allmänfarlig sjukdom kan man använda sig av tvångsundersökning. Då gäller samma lag i det här fallet som alltid gällt tidigare. Den utgången tycker jag redan finns underliggande.

Jag tror alltså att får vi väl detta på plats, det vill säga en bättre ordning när det gäller att alla som kommer hit och söker asyl också erbjuds hälsoundersökning, kommer en stor del av det mörkertal som vi misstänker finns att kunna minska så att vi kommer till rätta med det.

Anf. 39 MAUD EKENDAHL (m):

Herr talman! Jag instämmer i att får man väl tag på människor säger de flesta: Ja tack, jag kommer. Men det finns ändå grupper som kommer till Sverige, unga friska killar till exempel – vi har stora sådana grupper i Malmötrakten just nu – som inte har ett dugg intresse av att komma till hälsokontroller. Det finns säkert andra också. Det kanske är just de grupperna man vill komma åt, som man tror går och bär på olika smittsamma sjukdomar.

Hälsoministern tog upp klamydia. Det är ju det första man tänker på när man vet hur det vevas runt i samhället med de smittsamma sjukdomar som finns runtomkring. Det är därför jag är inne på detta med att hälsokontrollen ska vara obligatorisk men inte själva testet. Det ska framkomma senare.

Prot. 2004/05:86

8 mars

Det andra problemet är de anhöriga och anknytningsfallen. De – vuxna personer – är i dag hänvisade till vårdcentralerna, och jag måste nog säga att jag inte tror att vårdcentralerna är så intresserade av att utföra de här hälsokontrollerna. Det är också få som kommer dit. Kanhända vore det bättre att de redan etablerade flyktinghälsorna även fick ta hand om de personer som kommer som anknytningsfall. De får ju redan ta hand om barnen, och då är det mycket bättre att man samlar upp de här människorna på ett enda ställe dit andra människor är vana att komma.

Det finns också sådana önskemål. Jag har ringt runt lite till hälsor, bland annat Malmö där man säger öppet att detta är ett sätt att lägga över det, såsom jag nyss har sagt, förutom att göra det obligatoriskt.

Anledningen till att jag är så bekymrad, om vi går ifrån hiv, är tuberkulosen. Tuberkulos är ett problem; vi får inte förneka det. Det finns slutna och öppna tuberkuloser, men det kan inte vara trevligt att känna en oro inom sig över att sitta på en buss, vara ute i en affär eller liknande och inte veta om man blir smittad av en person som har kommit hit och inte underkastat sig något test. Vi har utrotat den här sjukdomen i Sverige för länge sedan, och då tycker jag att vi politiker måste våga sätta ned foten och säga: Vi kräver vissa saker av er för att vi ska ha ett samhälle som inte får tillbaka sjukdomar. Detta är faktiskt en utrotad gammal fattigdomssjukdom i Sverige.

Vi pratar här om 420 nya fall om året, varav 300 är sådana som redan är smittade när de kommer till Sverige. Men eftersom vi inte får tag på alla – jag tänker nu på anknytningsfallen – ställer jag mig frågan: Hur många går och är smittbärare som vi inte har en aning om? Det här hoppas jag att hälsominister Morgan Johansson tar till sig och tar in i utredningen och förslaget.

Min fråga är naturligtvis också: När kan man tänka sig att de här förslagen läggs på riksdagens bord?

Anf. 40 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Vi planerar i Regeringskansliet att propositionen ska komma till riksdagen under hösten. Vi har precis börjat med beredningen och faktiskt haft ett möte i dag på eftermiddagen med en referensgrupp av frivilligorganisationer. Så är tanken att vi ska göra.

Sedan är det några olika pusselbitar. Först och främst ska vi klara av att erbjuda alla asylsökande hälsoundersökning i första steget, men inte ens dit orkar vi i systemet i dag utan bara fyra av tio. Men om vi kan börja med att göra det får vi i alla fall bort en stor del av det man tror kan vara ett mörkertal. Det är som sagt var viktigt för den enskilde men också för samhället i övrigt. Ett sådant förslag finns från en utredning under Utrikesdepartementet där man vill skärpa och lagfästa den överenskommelse som finns mellan staten och Landstingsförbundet.

Sedan har vi de rent praktiska svårigheterna. Migrationsverket har svårt att hitta de människor det faktiskt rör sig om. Det är ju ett bekymmer i sig och egentligen ett bekymmer som uppstod från det att riksdagen för över tio år sedan bestämde att man skulle inrätta ett eget-boendebidrag så att asylsökande kunde flytta ut till exempel till släktingar under väntetiden. Det visade sig att det var ett bekymmer i sig.

Vi har lyckligtvis precis tagit bort eget-boende-bidraget, för det bidrog till segregeringen på ett mycket tråkigt sätt. Men det bidrog faktiskt också till att det blev väldigt svårt att hitta individerna när man skulle genomföra de här hälsundersökningarna. Också på den punkten tror jag att Migrationsverket måste se till att skärpa sig. Det är klart att om vi skärper kraven på att hälsundersökning ska erbjudas måste vi också se till att man hittar de människor som till exempel bor i ett sådant här eget boende.

Den andra delen är anhöriginvandringen. Där ska Integrationsverket faktiskt ansvara för att anhöriginvandrarna får tillgång till hälsundersökning inom två år från det att den person som de har anknytning till fått uppehållstillstånd. Det finns en bestämmelse om det. Jag är inte helt säker på att den heller följs och att det fungerar riktigt.

Det här är sådana frågor som vi tittar på i beredningen av den proposition som jag kommer att lägga fram.

Jag tycker inte att vi ska rygga för detta heller. Tvärtom, det är viktigt att klara ut hälsotillståndet, framför allt kanske för den enskildes egen skull. Det handlar om medicinering. Bara att som hivsmittad få tillgång till bromsmediciner är enormt viktigt, både för att man inte ska utveckla aids och dö av sin sjukdom och för att smittbarheten minskar i förhållande till andra. Så blir det ju när virushalten reduceras i blodet.

Vi lever också i en värld som kommer alltmer samman. Jag vet inte om jag missförstod Maud Ekendahl när hon pratade om dem som kom till Malmö, om det var asylsökande, anhöriginvandrare eller bara folk som var på besök. Så kan man ju inte göra. Man kan inte hälsotesta folk som kommer till Sverige som turister eller bara kommer på besök. Det vore alldeles absurt och absolut ingenting som man ens ska tänka på. I så fall ska man ju hälsotesta folk vid gränsen. Ett sådant samhälle vill i alla fall inte jag leva i.

Anf. 41 MAUD EKENDAHL (m):

Herr talman! Jag kan börja med det sista. Vad jag menade var att jag har blivit informerad om att det gäller asylsökande som över huvud taget inte är motiverade att komma. Man får inte tag i vissa grupper. Jag behöver inte peka ut gruppen här kanske.

Känner man sig ung och frisk och tror sig vara frisk kan man kanske ändå vara bärare av andra könssjukdomar som också kan föranleda ytterligare smittor, som hiv, som man inte vet om. Det är ju alltid så. Det är så i vårt svenska samhälle också. De som behöver komma till barnavårdscentralen kommer inte, och de som behöver komma till något annat och få hjälp kommer inte. Det är precis samma mönster här. Men här är det så uppenbart smittsamma sjukdomar vi pratar om. Det är det vi måste komma åt, eftersom Sverige hade utrotat till exempel tuberkulosen. Det är tråkigt att känna att vi har så många fall per år.

När det gäller bromsmedicinerna är det viktiga ju att man ska kunna behandla dem som är sjuka. Då tycker jag att anhöriginvandrarna ska erbjudas hälsokontroller. Vad som har sagts mig är att landstingen inte gör det något vidare. De som är anhöriga kommer inte dit.

Hälsundersökningen ska göras inom två år. Det är ju också väldigt olyckligt att sätta upp den tvåårsgränsen. Är man smittbärare hinner det hända rätt mycket. Man hinner vara ute i samhället rätt mycket och sprida olika smittor. Därför kanske tidpunkten också är viktig. Man ska göra hälsundersökningen så snabbt som möjligt när man har fått tillståndet för anhöriganknytning.

Jag vill till sist tacka folkhälsominister Morgan Johansson för den här debatten. Jag tror att det var viktigt att få lyfta fram det här eftersom ärendet bereds i Regeringskansliet.

Anf. 42 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Först och främst är vårt grundläggande problem att vi erbjuder hälsundersökning till alldeles för få. Av de asylsökande är det som sagt inte ens 40 % som får det här erbjudandet. Vi vet samtidigt att när man väl får erbjudandet är nästan alla med. Det vi vill försöka se till att göra är att skärpa detta så att alla verkligen blir erbjudna. Då kommer man en god bit på väg.

Sedan får vi konstatera att det också finns ett bekymmer som vi kan se när vi tittar ut över våra grannländer. Vi har ganska snabb ökning av problemen på vissa håll, vilket innebär att vi också den vägen, bara genom våra grannländer, kan riskera att hamna i en ännu större problematisk situation än i dag.

Jag var i S:t Petersburg för några veckor sedan och öppnade en utställning. Då fick jag mig till livs att man bara i S:t Petersburgsområdet har ungefär 30 000 hivsmittade på en befolkning på fyra och en halv miljon. Vi har nio miljoner här och ungefär tre och ett halvt tusen som är hivsmittade. Det talar lite om proportionerna. S:t Petersburg är bara om hörnet.

Då tror jag att det gäller för oss att se till att de som kommer hit som anhöriginvandrare eller asylsökande får tillgång till hälsundersökning. Det är det första, så att de får mediciner och behandling. Det andra är att vi jobbar väldigt aktivt med det som vi är väldigt bra på, nämligen det förebyggande arbetet när det gäller sexuellt överförbara sjukdomar. Jag tror att vi har mycket att göra. Det visar inte minst utvecklingen när det gäller exempelvis klamydia.

Vi återkommer till detta när vi ska landa i förslagen i hivpropositionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.49 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

Anf. 43 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Fru talman! Cecilia Wigström har frågat statsrådet Ulrica Messing dels vilka bedömningar som gjorts när den planerade utvärderingsmyndigheten för biståndet blev en del av förslaget om omlokalisering av statlig verksamhet, dels vilka åtgärder som avses att vidtas för att garantera att den nya myndigheten får tillgång till den nödvändiga forskningsmiljön.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Sveriges höga ambitionsnivå i utvecklingssamarbetet ska självklart motsvaras av en lika hög ambitionsnivå i utvärderingsverksamheten. Regeringen har fattat beslut om att inrätta en ny självständig myndighet med ansvar för att utvärdera det svenska biståndet, Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete. Beslutet grundas på regeringens förslag om inrättande av en självständig funktion för utvärdering av det internationella utvecklingssamarbetet i propositionen *Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling* som riksdagen godkände i december 2003.

Utifrån detta lät jag under våren 2004 utreda former för utvärderingsfunktionen. I utredningen presenteras huvuddragen i det föreslagna organets utformning. Det ska vara producerande, verksamheten ska inriktas mot såväl samarbetsländerna och utvecklingssamarbetet som policybildningen i Sverige, multinationella organ och andra givarländer.

I utredningen understryks också kravet på hög kvalitet i analysarbetet för att bli en ledande aktör i den internationella policyutvecklingen. Utredningen understryker också att självständigheten behöver garanteras på olika sätt, bland annat genom att organet blir en självständig myndighet och genom att det knyts till en universitetsmiljö. Tre lokaliseringssorter lyfts också fram av utredningen som särskilt lämpliga: Stockholm, Uppsala och Göteborg.

Regeringen redovisade verksamhetens närmare inriktning i budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1, Utgiftsområde 7). Huvudinriktningen för institutets verksamhet är att studera de två största svenska aktörerna inom biståndet, UD och Sida, samt att genomföra utvärderingar på plats i samarbetsländerna. Arbetet ska komplettera den utvärderingsverksamhet som i dag redan bedrivs inom biståndet bland annat vid Sida. Samarbete ska ske med andra biståndsgivare och samarbetsländer.

Regeringskansliet bereder för närvarande olika frågor inför inrättandet av den nya myndigheten. Beträffande lokaliseringssort sker en bedömning utifrån en rad kriterier, bland annat närhet till forskningsmiljö inom relevanta ämnesområden och med internationella kontakter och nätverk, lokal arbetsmarknad och närhet till svenska granskningsobjekt. Ytterligare ett viktigt kriterium är möjligheten till oberoende.

Att utvärderingsmyndigheten inkluderades i den delrapport som Lokaliseringsutredningen (N2004:15) nyligen presenterat var utredarens initiativ och beslut. I delrapporten föreslås att myndigheten placeras i Karlstad.

Svar på
interpellationer

När det gäller förslaget om placering av utvärderingsmyndigheten och Lokaliseringsutredningens övriga förslag kan jag enbart konstatera att dessa för närvarande bereds i Regeringskansliet och att jag inte kan föregripa regeringens ställningstaganden.

Anf. 44 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Fru talman! Tack så mycket för svaret. För Folkpartiets del lägger vi stor vikt vid biståndet. Vi tyckte att det var positivt när hela riksdagen i enighet för ett år sedan beslutade att inrätta ett biståndsutvärderingsinstitut. Utredningen som biståndsministern tillsatte, Molanders utredning, kom i somras. Man förordade då tre olika huvudalternativ för lokalisering. Som göteborgare såg jag genast möjligheten att jobba för Göteborgs skull. Göteborg är ju Sveriges andra stad, men vi har bara sex huvudkontor. Det är få statliga arbetstillfällen, och det gör att samhällsvetare tvingas flytta från Göteborg. Dessutom har vi mycket relevant forskning på området, och det tänkte jag återkomma till lite senare.

Jag jobbar för Göteborg. Men jag blev lite orolig när Bergqvist kom med en annan utredning efter jul och föreslog att institutet skulle hamna i Karlstad. Då blev jag orolig inte bara för Göteborgs del utan för kvaliteten för biståndsinstitutet som är så viktig. Jag tror att jag inte är ensam om den oron. Det är viktigt att institutet, som utredaren och ministern säger, placeras i en miljö nära högkvalitativ forskning, som har kontakter utåt internationellt och som kan bidra med input och idéer till utredningsarbetet så att vi får en bättre biståndspolitik.

Jag har varit inne på hemsidan för Karlstads universitet för att se vad det är för ett universitet institutet ska hamna på. Jag blir oroad. Av universitetets hemsida framgår att det finns sex prioriterade kunskapsområden. Det är skog, miljö och material. Det är kommunikation och tjänstesamhälle. Det är lärande i skola och arbetsliv, regional identitet och välfärd, genusrelationer i samhället samt kultur och gestaltning. Ingenstans bland de sex prioriterade kunskapsområdena nämns någonting som har fokus på bistånd eller internationella frågor.

Jag har vidare tittat på de disputationer som har ägt rum vid Karlstads universitet sedan i höstas fram till nu. Det har varit 22 disputationer vid universitet från alla fakulteter. Ingen av titlarna indikerar på något sätt att någon av doktoranderna har sysslat med ämnen som har relevans för biståndsverksamhet. Därför blir jag orolig.

Göteborg har god forskning på området. Vi har en freds- och utvecklingsinstitution. Vi har en nationalekonomisk institution som är främst i landet när det gäller utvecklingsforskning. Vi har den bästa statsvetenskapliga institutionen i landet. Vi har en förvaltningshögskola. Vi har en socialantropologisk institution. Vi har också sektorsövergripande centrumbildningar som arbetar med Afrika, Asien, Mellanöstern och mänskliga rättigheter. 26 disputationer har ägt rum vid Göteborgs universitet sedan september, och hela sju av dem berör biståndsfrågor. De gäller Sri Lanka, Zimbabwe, islamiska partier, krigsjournalistik, Kap Verde och kurdisk identitet.

Det är av den här anledningen jag blir oroad. Med en placering i Karlstad undergrävs institutets arbete. Jag vill höra en kommentar från biståndsministern, som är ansvarig för frågorna. Hur reagerar du över informationen om Karlstads universitets arbete? Ämnar ministern att

arbeta för att biståndsinstitutet tas bort från Bergqvists lista på olika myndigheter som ska placeras ut i landet?

Prot. 2004/05:86
8 mars

Anf. 45 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Vi kristdemokrater har under lång tid krävt ett oberoende internationellt institut som ska kunna granska biståndet. Vi tycker att det här är bra.

När förslaget från Per Molander kom förra sommaren läste jag det. Jag tyckte att det var väl grundat. Det han skriver är lätt att förstå. Jag är här för att tala för, inte emot, något. Det är utifrån den kultur vi har på västkusten när det gäller synen på bistånd. Men just i fråga om ett utvärderingsinstitut tror jag att det hade varit bra för synen på biståndet att det hade förlagts utanför Stockholm. Vi kristdemokrater säger att vi är emot att flytta på olika departement och utlokalisera. Vi tycker att nya institut och så vidare ska placeras ut i samband med att de startas.

Ett argument för att placera institutet i Göteborg är att det är på samma sätt. Det framkommer i utredningen att det vid IFAU i Uppsala finns en god intellektuell miljö och ett stort kunnande på området, men jag ska inte upprepa det Cecilia har tagit fram om vilka kriterier som talar för Göteborg.

Jag har en undran. Ministern säger så här i sitt svar: ”Beträffande lokaliseringssort sker en bedömning utifrån en rad kriterier: bland annat närhet till forskningsmiljö inom relevanta ämnesområden och med internationella kontakter och nätverk, lokal arbetsmarknad och närhet till svenska granskningsobjekt. Ytterligare ett viktigt kriterium är möjligheten till oberoende.”

Då är min fråga: Vad innefattar ”lokal arbetsmarknad”?

Vad innebär det när ministern säger ”närhet till svenska granskningsobjekt”?

”Ytterligare ett viktigt kriterium är möjligheten till oberoende.” Finns det någonting som talar emot Göteborg av det som framkommer i utredningen? Är det det förhållande som universitetet har till Sida i dag? Ligger det någonting i det?

Vi vet att det i Per Molanders utredning konstateras att det av universitetssorterna bara är Göteborg, Lund, Stockholm och Uppsala som har den bredden att de utgör tänkbara miljöer för det aktuella utvärderingsorganet. De fyra universiteten ska jämföras vad gäller aktuell position och utvecklingsmöjlighet i forskarsamhället. Det Per Molander tar upp är i synnerhet kärnämnen ekonomi och statsvetenskap. Jag skulle utifrån ditt svar på den frågan vilja veta vad som menas med det.

Anf. 46 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Fru talman! Jag ska börja med att återigen säga det som jag sade i svaret, att Lokaliseringsutredningen har lagt sitt förslag. Jag ska försöka kommentera frågor utan att föregripa regeringens beslut. De diskussionerna pågår självfallet just nu, och jag ska inte och tänker inte föregripa beslutet och därmed inte heller sätta ned foten. Vi tittar på helheten i lokaliseringsfrågorna just nu.

Vad gäller utvärderingsfunktionen delar jag synen på vikten av att den blir bra. Det är oerhört viktigt att vi kan utvärdera den bra bistånds-

Svar på
interpellationer

verksamhet som vi bedriver i Sverige och byta erfarenheter mellan svenska projekt och med andra delar av världen.

De kriterier som har lagts fast för utvärderingskompetensen är de kriterier som Molander tog fram i sin utredning. Regeringen och jag finner dem alla högst relevanta. Men vid beslutet om lokaliseringsort blir det självfallet en sammanvägning av de kriterierna, och något av dem kommer att bli starkare än de andra – vilket är för tidigt att säga.

En sak som jag vill stryka under är att bistånd handlar om ett stort antal sakkämnesektorer. Några av dem är man duktig på vid Karlstads universitet i en svensk miljö. Det är till exempel det område som Cecilia Wigström tog upp, om genuskunskap. Det är ett område som är viktigt i biståndet. Därmed kan man se att olika universitet – Karlstad, Göteborg och andra – har kompetenser som är relevanta i en utvärdering av biståndet.

En kompetens som också måste finnas i utvärderingsmyndigheten är utvärderingskompetens som sådan. Det är också en kompetens som kanske inte alltid är kopplad till internationella kontakter. Den är det ibland, men den är det inte alltid.

Karlstads universitet har byggt upp en väldigt bra och spännande verksamhet, men det man möjligen brister i är just de internationella kontakterna. Möjligen kan man samarbeta med Örebro eller någon annan. I Göteborg har man en fantastisk internationell verksamhet. Man deltar på olika sätt i forskning, i utbyte och så vidare på det internationella området inom olika sektorer. Jag har både i mitt nuvarande och i mitt tidigare jobb haft glädje av erfarenheterna därifrån inom olika sektorer och inom olika ämnen som biståndet fungerar i. Det är jag fullt medveten om.

Kriterierna handlar om olika saker. ”Närhet till forskningsmiljö inom relevanta ämnesområden” blir ett väldigt brett kriterium, eftersom biståndet handlar om så breda sektorer. Det handlar om genuskunskap, som jag sade förut, men det handlar också om utbildningspolitik. Internationella kontakter är viktiga, liksom lokal arbetsmarknad, att kompetensen finns, att ha den arbetsmarknaden. Det blir en sammanvägning av de olika kriterierna, vilket blir viktigast när vi väl beslutar om lokaliseringsort.

Oberoendet handlar om att för att kunna göra utvärderingar måste man vara oberoende från dem som man ska utvärdera. Det var en väldigt viktig del av beslutet – det gäller både från UD och från Sida – möjligen också oberoende från finansiering av biståndsmedel.

Anf. 47 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Fru talman! Det är glädjande att höra att biståndsministern verkligen värnar det här institutet och vill att det ska bli ett bra institut. Det är det jag också vill. Det är sant att man har genuskunskap vid Karlstads universitet, och det är en väldigt viktig del av biståndet. Men vi kan inte komma ifrån att det är en större bredd i forskningen både i Göteborg, i Stockholm och i Uppsala, som Per Molander i sin utredning kom fram till var de bästa alternativen.

Det var inte någon av de 22 doktorsavhandlingarna vid Karlstads universitet som handlade om genuskunskap. Det finns säkert en institution, men de har nog inte så många doktorander i och med att det är ett nytt

universitet. Institutet kan behöva en stor bredd av olika forskare för att kunna träffas och äta lunch, få idéer och kontakter, inte bara utomlands, när det gäller intressant forskning.

En annan fördel med Göteborg, som jag ser det, är just oberoendet. Man har hört om konsulter i Stockholm som verkligen månar om att ligga geografiskt placerade så nära Sida som möjligt, gärna gatan intill. Kontakter spelar ofta roll, och om man ska vara oberoende kan distans vara bra. Det talar också till Karlstads fördel.

Jag frågade när institutet blev en del av Jan Bergqvists utredning, och jag tolkar ditt svar som att han själv tog sig friheten att plocka in institutet i omlokaliseringens utredning. Det innebär att det inte kommer från regeringen, att det inte kommer som ett initiativ från ditt håll. Jag ställde frågan om du var villig att verka inom regeringen för att ta bort det här institutet från regeringens slutliga förslag. Det rör sig ändå bara om ungefär 16 arbetstillfällen, och det kommer inte att påverka arbetsmarknaden i Karlstad nämnvärt. Däremot skulle det kunna vara oerhört positivt för institutet att placeras i Göteborg. Jag skulle vilja upprepa den frågan.

Jag skulle också vilja fråga: När kommer regeringen att ta det slutliga beslutet om lokaliseringarna? Vet ministern det? Finns det en möjlighet att påverka, eller är det här förslaget från Jan Bergqvist ganska fast? Eller bedömer biståndsministern att det kommer att finnas utrymme för att regeringen tar andra beslut än enligt hans förslag?

Det var de tre frågorna.

Anf. 48 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Jag tycker att Cecilia Wigström på ett väldigt förtjänstfullt sätt har tagit upp de kriterier som talar för Göteborg, eftersom jag fortfarande envisas med att det skulle vara bra för Sverige, för biståndet och för västkusten om vi fick detta lokaliserat till Göteborg. Jag tror att det är oerhört nyttigt.

Om man ser på Per Molanders utredning kommer det också fram att man hade gjort en översikt över den statsvetenskapliga forskningen i landet som Vetenskapsrådet publicerade 2002. Jag sade att jag inte ska tala emot någonting, men man noterade en viss ovilja mot formella modeller och statistisk analys och samtidigt en fokusering på interna svenska problem, karakteristika som innebär att förutsättningarna för samarbete över disciplingränserna med framför allt ekonomer inte är de bästa och att en inriktning mot utvecklingsarbetets problem kräver en viss omorientering.

Utan att gå in på hur institutionerna i Göteborg arbetar har vi ju en anda av samarbete som är väldigt unik för Västsverige. Vi har lärt oss det. Det är viktigt i det här skedet. För ett oberoende institut är det viktigt att man kan hitta former.

Jag kan inte gå upp för ytterligare en replik, men det hela talar för Göteborg också när det gäller miljöfrågor. Där är man ju stark. Genusperspektivet togs upp tidigare, men även miljöfrågorna inom biståndet är viktiga.

Anf. 49 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Fru talman! Miljöfrågorna är också jätteviktiga i biståndet. Det är det som är utmaningen, att hitta en avvägning av kriterier och kompetenser

som täcker de frågor som vi tycker ska genomsyra en utvärdering. Det handlar om ett institut och en myndighet som har förmågan att själv utvärdera och upphandla personer som gör utvärderingar av det breda och stora biståndet som kommer att bli större eftersom vi gemensamt står bakom enprocentsmålet som vi kommer att uppnå nästa år.

Molanders förslag är intressant och bra ur alla möjliga perspektiv. Det är en väl genomarbetad produkt. Den har vägt olika kriterier mot varandra. Den har dock fått *en* kritik. Det är att den kanske är för inriktad på kompetens kring ekonomi. Man måste se helheten i biståndet. Det handlar om frågor som vi har pratat om här men också sociala sektorer på annat sätt. Det är några av de faktorer som vi också tittar på nu, det vill säga ämneskunskaper. Det har han tagit upp även om han har definierat ekonomkunskap som en större del än vad det kanske måste vara i det här sammanhanget. Utvärderingskunskap är ju självklart ett absolut krav.

Vi håller på och väger de här kriterierna mot varandra. Det finns kompetens på olika universitet runtom i Sverige. Det gäller Umeå, och jag var i går i Lund och på Malmö högskola som också har alldeles utmärkt kompetens på de här områdena.

Jag vet att Göteborg är en fantastisk stad och har mycket kompetens på olika områden, även om jag som åttonde generationen stockholmare tycker mycket om Stockholm. Vi håller på och väger alla de här kriterierna mot varandra.

Cecilia Wigström frågar mig om jag ämnar arbeta för att institutet ska tas bort från Lokaliseringsutredningens lista. Det pågår en diskussion nu, och jag tänker inte föregripa den. Vad som händer med den diskussionen är nästa omöjligt att säga just nu, men att det pågår en diskussion är helt klart.

Det betyder att jag egentligen har svarat på den sista frågan om huruvida det finns andra förslag. Ja, det gör det, men var det kommer att landa någonstans vet inte jag. Jag kan inte föregripa den diskussionen.

I samband med vårpropositionen kommer regeringen att presentera sitt förslag till Lokaliseringsutredningen. Det blir vid ungefär samma tillfälle som utvärderingsinstitutets lokalisering kommer att presenteras. Vi hade från början en plan om att sätta utvärderingsinstitutet i sjön den 1 juli i år. Det kommer vi troligen inte att hinna. Det finns redan i dag en kortlista med förslag på namn på chefer. Vi har med hjälp av en rekryteringsfirma satt i gång med att ta fram namn på chefer. De har börjat intervjua, men lokaliseringsorten kommer att vara avgörande för flera av de personer som står på listan. Det är bara att sätta i gång så fort som lokaliseringsorten är beslutad.

Anf. 50 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag tackar för svaren. Jag tycker att det är viktigt att ta den här möjligheten att lägga till lite mer för Göteborgs del. Det stämmer – när jag träffade företrädare för olika institutioner tyckte vi att det var lite väl mycket betoning på nationalekonomi i Molanders utredning. Bland annat är demokratifrågor jätteviktiga för biståndet. Vi har i Göteborg en väldigt duktig statsvetenskaplig institution. Jag vet att universitetet har skickat in brev till dig och den remissomgång som har varit och fört fram bredden. Göteborg är bra på att arbeta tvärvetenskapligt i de

olika centrumbildningarna. Vi har också en magisterexamen i utvärdering vid Göteborgs universitet. Det är en viktig bit i detta.

Jag vill avsluta med att tacka ministern för debatten. Jag tycker att det är viktigt att vi får till stånd ett bra institut. Biståndet är väldigt viktigt, och det har nu i Sverige framkommit en oerhörd biståndsvilja hos befolkningen. Vi ska ta fasta på den och också tåla att det kommer fram kritiska rapporter om biståndet, rapporter som kan göra det ännu bättre. Då behöver vi ett institut som hamnar i en högkvalitativ forskningsmiljö. Jag är orolig för att Karlstad inte kommer att motsvara det institutet skulle behöva.

Jag ger allt stöd åt biståndsministern att i de interna överläggningarna i Regeringskansliet se till att det blir ett väl underbyggt beslut, gärna till Göteborgs fördel.

Anf. 51 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s):

Fru talman! Jag ska avsluta med att säga att jag tar med mig det ni har sagt. Så ska vi fortsätta och prata om lokalisering av utvärderingsfunktionen. Biståndet kommer, som sagt, att öka framöver. Det är jätteviktigt att ta fram bra och dåliga saker – det är helt riktigt som Cecilia Wigström sade.

Jag kommer just nu från ett samtal om människohandel. Vi var där alla överens om att grunden till det är fattigdom. Det är fattigdomsbekämpning som biståndet handlar om. Jag får tacka för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Anmälan om inkomsten faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2004/05:FPM45 Förslag till utvidgning av Europaparlamentets och rådets direktiv om typgodkännande av motorfordon m.m. (Omarbetad version) KOM(2003)418 till trafikutskottet

13 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2004/05:97 till finansutskottet

Motioner

2004/05:L12 och L13 till lagutskottet

2004/05:So7–So10 till socialutskottet

Prot. 2004/05:86

8 mars

Svar på
interpellationer

14 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 2004/05:KU11, KU31, KU23 och
KU13
Finansutskottets betänkanden 2004/05:FiU17 och FiU18
Försvarsutskottets betänkande 2004/05:FöU6
Näringsutskottets betänkanden 2004/05:NU8 och NU9

15 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Motioner
med anledning av prop. 2004/05:94 Kvalitetsutveckling inom den kom-
munala vården och omsorgen om äldre genom kompetensutveckling
för personalen
2004/05:So11 av Christina Axelsson och Sonia Karlsson (s)
2004/05:So12 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m)
2004/05:So13 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp)

Kulturutskottets betänkande
2004/05:KrU4 Filmfrågor

Justitieutskottets betänkanden
2004/05:JuU17 Kriminalvårdsfrågor
2004/05:JuU18 Våldsbrott och brottsoffer

16 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 4 mars

2004/05:438 av *Jörgen Johansson* (c) till finansminister Pär Nuder
Fastighetstaxeringen
2004/05:439 av *Monica Green* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Spam
2004/05:440 av *Håkan Larsson* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Fjällräddningen efter garnisonsnedläggningen
2004/05:441 av *Lars Gustafsson* (kd) till försvarsminister Leni Björk-
lund
Placeringen av Lv 6 och FMTS i Halmstad
2004/05:442 av *Staffan Danielsson* (c) till näringsminister Thomas
Östros
Situationen för företagare som driver egen firma

2004/05:443 av *Karin Pilsäter* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Nynäshamns infrastruktur

2004/05:444 av *Sven Gunnar Persson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Riktade stöd till stormdrabbade skogsägare

den 8 mars

2004/05:445 av *Ana Maria Narti* (fp) till statsrådet Hans Karlsson
Information om arbetslösheten

2004/05:446 av *Maria Larsson* (kd) till näringsminister Thomas Östros
Telia Soneras investeringar i Ryssland

2004/05:447 av *Staffan Danielsson* (c) till statsrådet Lena Sommestad
Etik och moral i Sveriges agerande på lantbruksområdet

2004/05:448 av *Elina Linna* (v) till statsrådet Morgan Johansson
Folkhälsopolitiken

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 mars.

17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 4 mars

2004/05:1137 av *Ulf Sjösten* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Resurser till polisutbildningen

2004/05:1138 av *Johan Linander* (c) till justitieminister Thomas Bodström
Färre antagna till polisutbildningarna

2004/05:1139 av *Maria Öberg* (s) till justitieminister Thomas Bodström
Uthämtning av nya pass

2004/05:1140 av *Johan Pehrson* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Översyn av häktningsreglerna

2004/05:1141 av *Åsa Torstensson* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Broavgifter vid Svinesund

2004/05:1142 av *Åsa Torstensson* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Bohusbanan

2004/05:1143 av *Cecilia Widegren* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Utbyggnad av E 20

2004/05:1144 av *Cecilia Widegren* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Ansvaret för pass- och körkortsfotografier

2004/05:1145 av *Cinnika Beiming* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Infartsparkeringen vid Södertälje Syd

2004/05:1146 av *Cecilia Wigström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds

Oberoende gränsövervakning mellan Georgien och Ryssland

2004/05:1147 av *Axel Darvik* (fp) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Rankning av universitet och högskolor

2004/05:1148 av *Gustav Fridolin* (mp) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Åtgärder mot mediekoncentration i Sverige

2004/05:1149 av *Cecilia Widegren* (m) till näringsminister Thomas Östros

Otillräcklig infrastruktur

2004/05:1150 av *Agne Hansson* (c) till försvarsminister Leni Björklund
Riktlinjer för fartygsunderhåll

2004/05:1151 av *Helene Petersson* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Flexibla sjukskrivningsnivåer

2004/05:1152 av *Christina Andersson* (c) till statsrådet Lena Sommestad
Sanering av förorenad mark

2004/05:1153 av *Åsa Torstensson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Jaktförordningens 28 §

2004/05:1154 av *Jonas Wikström* (v) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Naprapat- och kiropraktorutbildningarna

2004/05:1155 av *Jonas Wikström* (v) till justitieminister Thomas Bodström

Kameraövervakning och integritet

2004/05:1156 av *Sten Tolgfors* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Information till skolan om elevers brott

den 7 mars

2004/05:1157 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Lena Hallengren
Strukturella reformer för yrkesläroverutbildningen

2004/05:1158 av *Solveig Hellquist* (fp) till statsrådet Barbro Holmberg
Asylsökande barn vars föräldrar håller sig gömda

2004/05:1159 av *Christina Axelsson* (s) till statsrådet Sven-Erik Österberg

Komplettering till kommunernas upphandlingsregler

2004/05:1160 av *Yvonne Ångström* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Polishögskolan i Umeå

2004/05:1161 av *Lennart Fremling* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Framtidens nämndemän

2004/05:1162 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till statsrådet Lena Sommestad

Fjällflyget

2004/05:1163 av *Yvonne Ångström* (fp) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Den geografiska fördelningen av ledamöter i högskolor och forskningsstiftelser

Prot. 2004/05:86
8 mars

den 8 mars

2004/05:1164 av *Magdalena Andersson* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Kvinnor med skyddad identitet

2004/05:1165 av *Peter Althin* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Bodelning och skadestånd med anledning av brott

2004/05:1166 av *Peter Althin* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Ett otryggt samhälle

2004/05:1167 av *Peter Althin* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Pepparsprej

2004/05:1168 av *Ulf Sjösten* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Besparingar inom kriminalvården

2004/05:1169 av *Sven Bergström* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Sveriges ställning inom IT-området

2004/05:1170 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Infrastrukturpengar till Skåne

2004/05:1171 av *Carina Adolfsson Elgestam* (s) till statsrådet Hans Karlsson

Rätt till heltid

2004/05:1172 av *Linnéa Darell* (fp) till statsrådet Ylva Johansson
Organdonationer

2004/05:1173 av *Cecilia Widegren* (m) till vice statsminister Bosse Ringholm

Åtgärder mot spelmissbruk

2004/05:1174 av *Cecilia Widegren* (m) till vice statsminister Bosse Ringholm

Resurser för åtgärder mot spelmissbruk

2004/05:1175 av *Åsa Torstensson* (c) till näringsminister Thomas Östros
Saabfabriken i Trollhättan

2004/05:1176 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Carin Jämtin
Bistånd till palestinska kvinnor

2004/05:1177 av *Ulla Hoffmann* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Kvinnors säkerhet i Irak

2004/05:1178 av *Kjell-Erik Karlsson* (v) till statsrådet Lena Sommestad
Båtbottnfärger som läcker gift i Östersjön

2004/05:1179 av *Berit Jóhannesson* (v) till försvarsminister Leni Björklund

Värnpliktiga

Frågorna 2004/05:1137–1156 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 mars.

Övriga frågor redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 mars.

18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 8 mars

2004/05:950 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till statsminister Göran Persson
Syriens ockupation av Libanon

2004/05:951 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Självständigt Somaliland

2004/05:952 av *Cecilia Wikström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Terroriststämpling av Hizbullah

2004/05:953 av *Luciano Astudillo* (s) till utrikesminister Laila Freivalds
Konvention mot försvinnanden

2004/05:970 av *Rigmor Stenmark* (c) till utrikesminister Laila Freivalds
Rättvisa i Kambodja

2004/05:971 av *Sermin Özürküt* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
MR-situationen i Bangladesh

2004/05:972 av *Carl B Hamilton* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Regeringens uttalande om Lettlands regering

2004/05:996 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Ett rättsövergrepp i Libyen

2004/05:997 av *Henrik von Sydow* (m) till utrikesminister Laila Freivalds
Sveriges ambassad i Bagdad

2004/05:1013 av *Cecilia Wigström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds

Utbildning av irakiska soldater

2004/05:1014 av *Cecilia Wikström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds

Svensk ambassadpersonal i Irak

2004/05:1016 av *Berit Jóhannesson* (v) till utrikesminister Laila Freivalds

Bristande kvinnorepresentation i OSSE-panel

2004/05:1017 av *Berit Jóhannesson* (v) till utrikesminister Laila Freivalds

Kvinnoperspektiv i OSSE-panelens rapport

2004/05:1028 av *Sermin Özürküt* (v) till statsrådet Carin Jämtin

Risk för svält på Afrikas horn

2004/05:1036 av *Gunilla Carlsson* i Tyresö (m) till utrikesminister Laila Freivalds

FN-mission i södra Sudan

2004/05:1049 av *Cecilia Wigström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds

Demokratiska val i Azerbajdzjan

2004/05:1056 av *Martin Andreasson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds

Svensk ambassad i Minsk

2004/05:1057 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Svenskt deltagande i kubanskt demokratimöte

2004/05:1058 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till statsrådet Carin Jämtin

Korruptionen i Kenya och Sidas bistånd

2004/05:1064 av *Mariam Osman Sherifay* (s) till utrikesminister Laila Freivalds
Mänskliga rättigheter i Bangladesh
2004/05:1073 av *Gustav Fridolin* (mp) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Vikten av kritiskt granskande medier
2004/05:1088 av *Berit Jóhannesson* (v) till försvarsminister Leni Björklund
Åtgärder mot trakasserier inom Försvarsmakten
2004/05:1101 av *Henrik von Sydow* (m) till statsminister Göran Persson
Ledaren i Nordkorea
2004/05:1110 av *Gunilla Carlsson* i Tyresö (m) till utrikesminister Laila Freivalds
Återöppnande av svenska ambassaden i Libanon
2004/05:1111 av *Rosita Runegrund* (kd) till utrikesminister Laila Freivalds
Darfur
2004/05:1112 av *Henrik von Sydow* (m) till utrikesminister Laila Freivalds
Statsminister Göran Perssons uttalande om ledaren i Nordkorea
2004/05:1113 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till statsrådet Hans Karlsson
Arbete i EU-land
2004/05:1124 av *Henrik von Sydow* (m) till utrikesminister Laila Freivalds
SVT:s kampanj och regeringens utrikespolitik
2004/05:1133 av *Göte Wahlström* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Ekonomiskt stöd till arbetslösa

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 mars.

19 § Kammaren åtskildes kl. 18.28.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 15.49 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om frågestund	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Svar på interpellation 2004/05:421 om EU-information	3
Anf. 1 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	3
Anf. 2 RIGMOR STENMARK (c)	4
Anf. 3 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	5
Anf. 4 RIGMOR STENMARK (c)	5
Anf. 5 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	7
Anf. 6 RIGMOR STENMARK (c)	8
Anf. 7 Vice statsminister BOSSE RINGHOLM (s)	8
5 § Svar på interpellationerna 2004/05:367, 368 och 369	9
6 § Svar på interpellation 2004/05:387.....	9
7 § Svar på interpellation 2004/05:422 om Citybanan	9
Anf. 8 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	9
Anf. 9 CHRISTINA ANDERSSON (c)	9
Anf. 10 CARL-ERIK SKÅRMAN (m).....	10
Anf. 11 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	11
Anf. 12 CHRISTINA ANDERSSON (c).....	12
Anf. 13 CARL-ERIK SKÅRMAN (m).....	13
Anf. 14 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	13
Anf. 15 CHRISTINA ANDERSSON (c).....	14
8 § Svar på interpellation 2004/05:393 om Försäkringskassans arbete med förtidspensioneringar	14
Anf. 16 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	14
Anf. 17 BIRGITTA CARLSSON (c).....	15
Anf. 18 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	17
Anf. 19 BIRGITTA CARLSSON (c).....	18
Anf. 20 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	19
Anf. 21 BIRGITTA CARLSSON (c).....	20
Anf. 22 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	20
Anf. 23 TALMANNEN	21
Anf. 24 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	21
9 § Svar på interpellation 2004/05:386 om krav för socialbidrag	21
Anf. 25 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	21
Anf. 26 MAURICIO ROJAS (fp)	22
Anf. 27 KALLE LARSSON (v).....	23
Anf. 28 LUCIANO ASTUDILLO (s)	24
Anf. 29 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	25
Anf. 30 MAURICIO ROJAS (fp)	27
Anf. 31 KALLE LARSSON (v).....	28
Anf. 32 LUCIANO ASTUDILLO (s)	28
Anf. 33 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s).....	29
Anf. 34 MAURICIO ROJAS (fp)	30

Anf. 35 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s)	30
10 § Svar på interpellation 2004/05:399 om hivsmitta.....	31
Anf. 36 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s)	31
Anf. 37 MAUD EKENDAHL (m)	32
Anf. 38 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s)	33
Anf. 39 MAUD EKENDAHL (m)	34
Anf. 40 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s)	35
Anf. 41 MAUD EKENDAHL (m)	36
Anf. 42 Statsrådet MORGAN JOHANSSON (s)	37
Ajournering.....	37
Återupptagna förhandlingar	37
11 § Svar på interpellation 2004/05:348 om Göteborg och det nya biståndsinstitutet	38
Anf. 43 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	38
Anf. 44 CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	39
Anf. 45 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	40
Anf. 46 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	40
Anf. 47 CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	41
Anf. 48 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	42
Anf. 49 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	42
Anf. 50 CECILIA WIGSTRÖM (fp).....	43
Anf. 51 Statsrådet CARIN JÄMTIN (s)	44
12 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	44
13 § Hänvisning av ärenden till utskott	44
14 § Förnyad bordläggning.....	45
15 § Bordläggning.....	45
16 § Anmälan om interpellationer.....	45
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	46
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	49
19 § Kammaren åtskildes kl. 18.28.....	50

